

Inhoudsopgave

Jaarverslag	1
Voorwoord van de voorzitter	3
Een jaar in cijfers	4
Bestuursverslag	5
Risk Control Framework	11
Profiel en organisatie	14
Jaarrekening	16
Overige gegevens	44
Bijlagen	53

Voorwoord van de voorzitter

In een situatie van voorzichtig economisch herstel en optimistische financiële markten is een goed beleggingsresultaat behaald. Daardoor is de dekkingsgraad van Progress toegenomen. De Raad van Bestuur heeft tot zijn tevredenheid niet alleen kunnen besluiten om de indexatie toe te kennen, maar ook om de achterstand in indexatie volledig in te lopen.

Gedurende het verslagjaar heeft de Raad van Bestuur met grote inzet gewerkt aan de invulling van de wijze waarop Progress is ingericht en wordt bestuurd (governance) met het oog op in 2014 van kracht wordende wetgeving. Na een grondige analyse is er voor gekozen om vast te houden aan het bestaande paritaire model. Deze keuze wordt over enkele jaren geëvalueerd.

In 2013 zijn de gunstige resultaten zichtbaar geworden van het beleid gericht op meer aandacht aan Environmental, Social en Governance factoren in het beleggingsbeleid. De Raad van Bestuur streeft naar een intensivering van het ingezette beleid, gericht op het positief selecteren van verantwoorde beleggingen met goede rendementsvooruitzichten.

Ook in 2013 heeft de Raad van Bestuur aandacht gegeven aan het risicobeleid. Zo is de beheersing van het renterisico verbeterd en is een intern risicomodel ontwikkeld dat beter reageert op marktbevingen. In 2014 wordt de discussie gevoerd over de meest geschikte risicomaatstaven en de invulling van beleid op dit gebied. De adviezen van het Progress Advisory Committee rond beleggingsbeleid en risicomodel zijn zeer behulpzaam geweest.

Het overleg met de Deelnemersraad over een aantal belangrijke aangelegenheden is door de Raad van Bestuur als inhoudelijk en bijzonder constructief ervaren. Er bleek steeds gelegenheid voor gedegen overleg met en goede advisering door de raad. Daar waar een verschil van inzicht bestond is met een pragmatische en creatieve insteek van alle betrokkenen een goede oplossing bereikt. De Raad van Bestuur vindt de bijdragen die de Raad van Toezicht en het Verantwoordingsorgaan hebben geleverd belangrijk. Hun betrokkenheid en kritische toetsing van het functioneren en het beleid van het Bestuur in 2013 versterken het pensioenfonds.

De Raad van Bestuur was voornemens in 2013 veel aandacht te besteden aan de gevolgen van de invoering van een nieuw Financieel Toetsingskader. Hierin moeten de nieuwe wettelijke financiële eisen voor pensioenfondsen worden vastgelegd. Er bestaat echter nog steeds geen duidelijkheid over de inhoud van de wijzigingen. De Raad van Bestuur maakt zich zorgen over de voortdurende veranderingen in, en daardoor langdurige onzekerheid over, de regelgeving. Het financiële toetsingskader dreigt daarbij aanzienlijk verzwaard te worden. De Raad van Bestuur acht het van groot belang dat er naast een toezichtkader gericht op nominale zekerheid ook een mogelijkheid komt te blijven sturen op een reële ambitie. Progress heeft daarmee de afgelopen jaren zeer goede ervaringen opgedaan.

De pensioensector is gebaat bij een stabiel kader, waarbinnen deelnemers en gepensioneerden goed zicht blijven houden op het pensioenresultaat dat zij mogen verwachten. Het is daarom noodzakelijk dat de landelijke beleidsbepalers snel voor duidelijkheid zorgen. Zelf heeft de Raad van Bestuur goede communicatie over de gevolgen van wijzigingen in regelgeving en in de pensioenregeling hoog op de lijst staan van bestuursprioriteiten voor 2014.

De Raad van Bestuur bedankt de medewerkers van Progress en Uninvest Company voor hun verrichte inspanningen in 2013.

Rob Stolk, voorzitter Raad van Bestuur

Een jaar in cijfers

(bedragen in miljoenen euro's)

Rendement

Vermogen	8,7%
Renteafdekking (6,2%)	
Netto	1,9%

Indexatie

Pensioengerechtigden Basis: 0,9% plus 2,53% inhaal
Pensioengerechtigden Excedent: 6,9% inhaal

Deelnemers Basis: (Afhankelijk van stijging CAO-lonen)
Deelnemers Excedentpensioen: 7,28% inhaal

Deelnemers

(In aantallen)

Deelnemers	3.292
Gewezen deelnemers	6.873
Pensioengerechtigden	12.333
Totaal	22.498

Dekkingsgraad

Nominaal 139%

Reëel 106%

Vermogen

Fondsvermogen
4.455

Verplichtingen

Nominaal	3.204
Reëel	4.200

Rendement per jaar

(inclusief derivaten en overige beleggingen)

1 jaar	1,9%
Rekenkundig 5-jaarsgemiddelde	13,5%
Rekenkundig 10-jaarsgemiddelde	7,4%

Premie

Kostendekkende premie (FTK)	48,3
Feitelijke premie	42,4

Uitkeringen

Pensioen-
betalingen 156

Hoge dekkingsgraad werkt indexatie-achterstand weg

Eind 2013 waren onze toekomstige pensioenuitkeringen (inclusief verwachte inflatie) weer volledig gedekt door het aanwezige vermogen. Daardoor kregen de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers niet alleen de pensioenverhoging voor 2014 toegekend, ook werden hun pensioenen alsnog met de in 2009 misgelopen indexatie van 2,53% verhoogd.

De nominale dekkingsgraad van Progress steeg in 2013 met zes procentpunten naar 139%. Daarmee horen we tot de best presterende pensioenfondsen in Nederland.

De dekkingsgraad is een momentopname van de verhouding tussen de pensioenverplichtingen en het aanwezige fondsvermogen. Wij nemen bij de berekening ook de verwachte prijsinflatie mee, waardoor de reële dekkingsgraad ontstaat. In dat geval is onze dekking 106%, tegen eind 2012 99,7%. Met een dekkingsgraad boven 100% reëel is Progress een gezond fonds te noemen. Per ultimo maart 2013 is geen herstelplan meer van toepassing.

Verplichtingen

Onze (nominale) pensioenverplichtingen daalden het afgelopen jaar met 174 miljoen tot 3.204 miljoen euro. Die daling is het resultaat van de gestegen rente, de in 2013 toegekende indexaties, de in 2013 opgebouwde pensioenaanspraken en de uitkeringen. Dit wordt hieronder toegelicht.

Rente

De nominale rente is in 2013 gestegen van 2,36% naar 2,68%, waardoor onze verplichtingen met 84,9 miljoen euro daalden. Dit had een positief effect op onze dekkingsgraad (+3%).

Sterfteprognose

Wij zijn eind 2012 overgegaan naar de nieuwe sterfteprognose van het Actuarieel Genootschap en hebben tegelijkertijd onze ervaringssterftecorrecties aangepast. In 2013 hebben we onze pensioenverplichtingen op dezelfde grondslagen berekend.

Premie

De kostendekkende premie volgens het financiële toetsingskader bedroeg in 2013 48,3 miljoen euro. De feitelijke premie kwam uit op 42,4 miljoen euro, waarvan de deelnemersbijdrage 1,1 miljoen euro betrof.

Indexatie

Onze financiële positie maakte het mogelijk de uitkeringen van pensioengerechtigden en de pensioenopbouw van gewezen deelnemers per 1 januari 2013 te verhogen met 1,98%. Het Basispensioen van de actieve deelnemers verhoogden wij per 1 januari 2013 met 2,25%. De uitkeringen van de pensioengerechtigden hebben we per 1 januari 2014 met 0,9% verhoogd ter compensatie van hun in 2013 gestegen kosten voor levensonderhoud. Los daarvan kregen de pensioengerechtigden, die op 1 januari 2009 al met pensioen waren, nog een inhaalindexatie van 2,53%. Deze verhoging konden we in 2009 niet toekennen, omdat we op dat moment een te lage dekking van de verplichtingen hadden. Omdat de beslissing door de Raad van Bestuur na 1 januari 2014 is genomen is de inhaalindexatie in 2014 niet in de voorziening per ultimo 2013 verwerkt.

Bestuursverslag

(vervolg)

De door gewezen deelnemers opgebouwde pensioenen werden per 1 januari 2014 ook met 0,9% verhoogd. Deelnemers die op 1 januari 2009 uit dienst waren kregen daar nog 2,53% inhaalindexatie bij.

Het Basispensioen van de deelnemers die op 1 januari 2014 in dienst waren bij één van de Unilever bedrijven, is nog niet verhoogd. Normaal gesproken trekken we deze pensioenen met hetzelfde percentage op als waarmee de CAO-lonen stijgen. Alleen was er eind 2013 nog geen akkoord bereikt over een nieuwe CAO.

Het Excedentpensioen is wel verhoogd, als gevolg van onze sterk verbeterde beleggingsresultaten. Deelnemers en pensioengerechtigden die hiervoor in aanmerking kwamen kregen de misgelopen verhogingen van de afgelopen vijf jaar in één keer toegekend. In de afgelopen jaren schoot ons gemiddelde beleggingsrendement over de voorbije vijf jaar daarvoor te kort. Na het wegvallen van het slechte rendement uit 2008 steeg het vijfjaars-gemiddelde zodanig dat inhaalindexatie over de jaren 2009-2013 haalbaar werd. Het gaat om in totaal 7,28% voor nog bij Unilever in dienst zijnde medewerkers en 6,9% voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. De indexatie over 2008 wordt wegens verjaring niet meer toegekend.

Door de in 2013 toegekende indexaties gaan de verplichtingen op 1 januari 2014 met 22,8 miljoen euro omhoog, waardoor de dekkinggraad één procentpunt daalt.

De inhaalindexatie is begin januari 2014 toegekend en is niet in de voorziening per ultimo 2013 verwerkt. De kosten van deze inhaalindexatie zijn gelijk aan 64,2 miljoen euro. De nominale dekkinggraad na het verwerken van de inhaalindexatie is 136%, de reële dekkinggraad is 104%.

Bestuursverslag

(vervolg)

Vermogensbeheer

Ons fondsvermogen daalde in 2013 licht van 4.490 miljoen naar 4.455 miljoen euro. Dit als gevolg van uitkeringen en de stijging van de rente waardoor de renteafdekking minder waard is geworden.

Op onze beleggingen boekten we een rendement van 8,7%. Dit resultaat werd negatief beïnvloed (6,2%) door het afdekken van de rente- en inflatierisico's. Het nettorendement kwam daarmee op 1,9%.

Samenstelling en rendementen beleggingsportefeuille

	Strategische verdeling eind 2013	Portefeuille verdeling eind 2013	Rendement 2013	
			Progress	Benchmark
Aandelen	30,5%	32,7%	24,1%	21,8%
Private Equity	3,0%	3,9%	15,0%	15,0%
Vastrentende waarden	50,0%	49,7%	(1,5%)	(2,3%)
Onroerend goed	10,5%	7,8%	3,9%	3,9%
Commodities	6,0%	6,0%	0,0%	(1,6%)
Korte termijn belegde middelen	0,0%	(0,1%)	0,1%	(0,2%)
Subtotaal assets	100%	100%	8,7%	7,3%
Rente- en inflatie derivaten			(6,2%)	(6,2%)
Totaal assets			1,9%	0,6%

Strategisch beleggingsbeleid

Ons strategische beleggingsbeleid, bestaande uit de vier hieronder toegelichte pijlers, heeft actief bijgedragen aan het resultaat.

Strategische asset mix en bandbreedtes

We zijn in 2013 onze beleggingsmix verder gaan herschikken, waardoor er meer rendementsbronnen ontstonden. Zo hebben we tien procent van het aandelenbelang belegd in minder volatiele, risico gebaseerde aandelen.

Aan onze vastrentende waarden categorie hebben we Nederlandse hypotheek toegevoegd. Eind 2013 ging het om vijf procent van de totale waarde van het fonds. Het belang in vastgoed en bestaande vastrentende waarden is daarvoor iets afgebouwd. In het verlengde van de herschikking in 2013 gaan wij in 2014 een studie doen naar de voordelen van het spreiden van beleggingen, waarbij belangrijke onderwerpen als complexiteit en governance aan bod zullen komen.

	Diversificatie van de beleggingsmix		
	Strategische verdeling eind 2013	Minimum	Maximum
Aandelen	30,5%	25,0%	36,0%
Private Equity	3,0%	0,0 %	5,0%
Vastrentende waarden	50,0%	45,0%	55,0%
Onroerend goed	10,5%	5,5%	15,5%
Commodities	6,0%	2,0%	10,0%
Korte termijn belegde middelen	0,0%	(5,0%)	5,0%

Bestuursverslag

(vervolg)

Vermindering van de valutarisico's

We dekken het valutarisico van onze beleggingen af. Bij aandelen doen we dit voor de Amerikaanse en Australische dollar, de Japanse yen en het Britse pond strategisch voor 80%. Vanwege de hoge rente in Australië hebben wij eind 2013 de Australische dollar tactisch voor 64% afgedekt. Door het toegenomen belang van de Zwitserse frank dekken we vanaf 2014 ook deze strategische valutapositie voor 80% af. Het valutarisico van onze overige beleggingen dekken we voor 100% af.

Vermindering van de rente- en inflatie gevoeligheid

De marktwaarde van onze pensioenverplichtingen is gevoelig voor rente- en inflatieontwikkelingen. Om die gevoeligheid te beperken werken wij met een combinatie van fysieke beleggingen in vastrentende waarden en een reële rentematching overlay. De mate van strategische afdekking van rente- en inflatierisico's is afhankelijk van de reële dekkingsgraad. Bij stijging van de reële dekkingsgraad nemen wij een hogere reële renteafdekking, bij daling van de reële dekkingsgraad is de reële renteafdekking lager. Gedurende 2013 is de strategische reële renteafdekking, als gevolg van de stijgende dekkingsgraad, gestegen.

	Afdekkingspercentage rente- en inflatieswaps			
	2013		2012	
	Strategisch	Afgedekt	Strategisch	Afgedekt
Renteswaps	70,0%	69,0%	59,0%	49,0%
Inflatieswaps	70,0%	69,0%	59,0%	50,0%

Toepassing van een dynamisch (anticyclisch) beleggingsbeleid

De afgelopen jaren hebben we ons beleggingsbeleid deels afhankelijk gemaakt van de reële dekkingsgraad. Als deze daalt, wordt er ingezet op meer rendementsgroei en als deze stijgt, kiezen we voor winstneming en bescherming.

Het strategische gewicht van aandelen is in 2013 teruggebracht van 39,6% naar 30,5%. Het strategische gewicht van vastrentende waarden is gedurende 2013 verhoogd van 38,7% naar 50,0%. Ook commodities (van 6,6% naar 6,0%) en onroerend goed (van 11,6% naar 10,5%) zijn licht neerwaarts aangepast.

Resultaten versus benchmark

Het rendement op aandelen bedroeg in 2013 maar liefst 24,1%, tegen 21,8% van de benchmark. Onze vastrentende waarden daalden met 1,5%, terwijl daar de benchmark een daling liet zien van 2,3%. Over de hele portefeuille bedroeg het extra rendement boven onze benchmark een historisch hoge 1,4%.

Kosten vermogensbeheer

In 2013 betaalden wij 26,3 miljoen euro aan vermogensbeheerkosten. Daarvan was 18,7 miljoen euro voor de beheerkosten, 5,5 miljoen euro voor transactiekosten en 0,9 miljoen euro voor het bewaarloon. Het verschil van 1,2 miljoen euro zijn de overige kosten, zoals juridische kosten en belasting.

Progress hanteert een streng beleid ten aanzien van de vermogensbeheerkosten. Zo verlangen wij transparantie van onze vermogensbeheerder zodat wij inzicht in de kosten hebben en onderhandelen wij regelmatig over verlaging van de beheerkosten.

	Direct	Indirect	Indirect (geschat)	Totaal
Kosten van (externe) vermogensbeheerders	6.451	7.239	5.033	18.723
Kosten custodian (bewaring)	228	648	-	876
Transactiekosten	-	2.375	3.077	5.452
Overige kosten ¹⁾	26	1.174	-	1.200
Totaal	6.705	11.436	8.110	26.251
in % van gemiddeld belegd vermogen in 2013				0.59%

¹⁾ Consultancy, juridisch en belastingen

Bestuursverslag

(vervolg)

Progress heeft bij de bepaling van de uitvoeringskosten over 2013 gebruik gemaakt van eigen inschattingen. Deze inschattingen hebben wat Progress betreft betrekking op management fee's binnen private equity en indirect onroerend goed, en op transactiekosten op aan- en verkopen van staats-, bedrijfsobligaties, private equity, indirect onroerend goed, vreemde valuta afdekkingen en rente- en inflatiederivaten. Deze inschattingen bedragen over 2013 in totaal 8,1 miljoen euro. Progress blijft ernaar streven om een zo volledig mogelijk inzicht in de kosten van vermogensbeheer te krijgen. In 2012 bedroegen de vermogensbeheerkosten 24,6 miljoen euro.

Risicobeheersing

Maandelijks berekenen we onze Reële Surplus at Risk (RSaR). Eind 2012 constateerden we dat ons model voor deze berekeningen van de kortetermijnrisico's tekort schoot. Het bleek dat door een modelwijziging het RSaR boven de maximale grens van 600 miljoen euro uitkwam, terwijl de situatie op de financiële markten hier geen aanleiding toe gaf. In de eerste helft van 2013 hebben we daarom een nieuw risicomodel geïmplementeerd, dat inzichtelijker is en meer specifiek toegespitst is op kortetermijnrisico's. Ook berekenen we nu twee extra risicoindicatoren voor ons balansrisico, namelijk de beweging van de dekkingsgraad en de laagste dekkingsgraad. In de tweede helft van 2013 zijn deze drie risicoindicatoren gebruikt voor de monitoring van het balansrisico en in 2014 gaan we hier normen voor ontwikkelen. In 2013 hebben wij voor additionele bewaking van het balansrisico een set crisisindicatoren ontwikkeld, die inzicht geven op het effect van mogelijke gebeurtenissen op ons fonds.

In 2013 is met de uitkomsten van het nieuwe risicomodel en met gebruikmaking van de ALM-studie de risicohouding van het fonds en de bewaking daarvan herijkt. Aan het eind van het jaar was het RSaR 629 miljoen, vergeleken met 759 miljoen aan het einde van 2012.

Environmental, Social & Governance

In 2012 hebben wij onze Code Verantwoord Beleggen vastgesteld. In deze code kiezen wij als centraal uitgangspunt de door ons ondertekende Principles for Responsible Investment (PRI) van de Verenigde Naties (VN), waardoor we in ons beleggingsbeleid mensenrechten en arbeidsrechten respecteren, corruptie tegengaan, het milieu beschermen (inclusief het tegengaan van klimaatverandering) en de normen voor goed ondernemingsbestuur respecteren.

In 2013 hebben we, met hulp van onze externe adviseur, flinke stappen gezet in zowel ons stembeleid als engagement, maar ook in de wijze waarop we voortaan externe beheerders en investeringsmogelijkheden beoordelen. In de selectie spelen onze ESG-criteria een belangrijke rol. Zo hebben wij in 2013 één procent van het fondsvermogen geïnvesteerd in een positief ESG-mandaat, waarin ondernemingen worden geselecteerd die op ESG-criteria 'best-in-class' zijn.

In 2009 koos Unilever voor een duidelijke visie, waarin het bedrijf onder meer toezegt de 'invloed op het milieu te verkleinen'. Die visie is uitgewerkt in een bedrijfsbreed ESG-beleid. Als pensioenfondsbestuur sluiten we bij die visie aan.

Ons actieve ESG-beleid heeft er toe geleid dat we in de jaarlijkse enquête van de 50 grootste pensioenfondsen naar de 13de plaats zijn gestegen, waarmee we het best presterende ondernemingspensioenfonds zijn. Ons doel is, door verdere ESG-initiatieven zoals door uitbreiding van de ESG-screening naar High Yield obligaties en intensivering van de ESG-toepassing in de intern beheerde euro credit portefeuille, in 2014 in de top 10 van deze enquête te komen.

Bestuursverslag

(vervolg)

Communicatie

We hebben ons communicatieteam versterkt. Dat was nodig om optimaal tegemoet te kunnen komen aan de toegenomen eisen op het gebied van deelnemerscommunicatie, maar ook als voorbereiding op de nieuwe pensioenregeling.

Inmiddels werken we met een uitgebreide middelenmix, waarmee we deelnemers zo goed mogelijk proberen te betrekken bij hun pensioenregeling. Afgelopen najaar hebben we besloten de mix uit te breiden met een pensioenplanner, die naar verwachting in maart 2014 operationeel zal zijn.

Na de zomer hebben we onze eService geëvalueerd, die op dat moment één jaar draaide. Als onderdeel van de evaluatie hebben we een enquête gehouden onder de achthonderd abonnees. Het bleek dat negentig procent de eService goed leest. Lezers waren ook tevreden over de inhoud, wijzigingen bleken niet nodig.

Pensioenregeling

Unilever is in 2013 met de vakorganisaties in gesprek gegaan over een nieuwe pensioenregeling. Inzet is het toekomstbestendig maken van het pensioen. Er is nog geen overeenstemming met de vakbonden bereikt. De nieuwe regeling moet uiterlijk 1 januari 2015 actief zijn. Ter voorbereiding is er een paritaire werkgroep geïnstalleerd, waarin pensioendeskundigen van Progress ondersteuning hebben geboden.

Per 1 januari 2014 is op grond van wettelijke maatregelen en het uitblijven van een akkoord tussen de sociale partners het opbouwpercentage van het Progress pensioen noodzakelijkerwijs verlaagd van 2,1% naar 1,88%, anders zou onze regeling fiscaal bovenmatig zijn. Bij die aanpassing is uitgegaan van pensioenleeftijd 65.

Actuarieel

De certificerend actuaire van Progress stelt jaarlijks een rapport op, waarin hij oordeelt of is voldaan aan de vereisten in de Pensioenwet. Als onderdeel hiervan toetst hij of de technische voorzieningen als geheel gezien toereikend zijn vastgesteld en of de gehanteerde grondslagen prudent zijn. Naar de mening van de certificerend actuaire is dit het geval. Daarnaast heeft de certificerend actuaire geconstateerd, dat de premie in 2013 is vastgesteld conform de uitvoeringsovereenkomst tussen Progress en Unilever en dat de premie in 2013 hoger is dan de minimale FTK premie.

Tot slot wordt getoetst of het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen correct zijn bepaald en hoe het eigen vermogen van het pensioenfonds zich hiertoe verhoudt. De certificerend actuaire heeft vastgesteld, dat Progress eind 2013 geen dekkingstekort en geen reservetekort heeft. De certificerend actuaire is van mening dat de vermogenspositie goed is.

Organisatie/governance

Op 1 januari 2013 is de heer Van Dongen als vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden toegetreden tot de Raad van Bestuur. Hij verving de heer Toolens, die vier jaar bestuurslid is geweest.

In de Deelnemersraad zijn in 2013 twee mutaties geweest. De heer Lakeman vertegenwoordigt de pensioengerechtigden als vervanger van de heer Elberse en de heer Kalshoven is in de plaats van de heer Erkelens toegetreden als werknemerslid.

De heer Kaal is 1 mei 2013 bij Progress begonnen als directeur finance & risk bij Progress. In de directie is hij daarmee de opvolger van de heer Pistorius, die per 1 maart 2013 uit dienst trad.

Risk Control Framework

Integrale risicobeheersing en transparantie

Het Risk Control Framework maakt onze (integrale) risicobeheersing tot een systematisch proces. In het framework hebben we achttien risico-onderwerpen beschreven.

Risico's balans en eigen vermogen

Solvabiliteitsrisico

Het solvabiliteitsrisico is het risico dat Progress de beoogde pensioenuitkeringen op de lange termijn niet kan betalen. Dit risico drukken we uit in een absoluut bedrag, het Reële Surplus at Risk, en in twee percentages: de Volatiliteit van de dekkingsgraad en de 2,5% Laagste dekkingsgraad. De daling van het Reële Surplus at Risk is het gevolg van de toepassing van ons dynamische beleggingsbeleid. Het RSaR bedroeg ultimo 2013 629 miljoen (2012: 759 miljoen).

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat Progress door een tekort aan liquide middelen niet in staat is aan haar betalingsverplichtingen te voldoen. Om dat te voorkomen rekenen we onder meer een stressscenario door voor het bepalen van de omvang van het neerwaartse liquiditeitsrisico. Indien nodig kunnen we voldoende middelen uit het liquide deel van de beleggingsportefeuille vrijmaken.

Modelrisico

Met het Risk Control Framework willen we onder meer waarborgen dat modellen en waarderingen consistent en correct worden gebruikt. Daarom zijn we transparant over de aannames en waarderingen, alsook over de robuustheid, de validatie en de toepassing van de modellen. De modellen worden periodiek extern gevalideerd.

Risico's vermogensbeheer

Marktrisico

Onze strategie is de beleggingsportefeuille zodanig samen te stellen dat er enerzijds een optimaal rendement wordt behaald en dat anderzijds de onderliggende marktrisico's worden beperkt door spreiding.

Rente- en inflatierisico

Onze strategie is erop gericht de beleggingen aan te laten sluiten op de reële pensioenverplichting. Het rente- en inflatierisico wordt daarom zodanig teruggebracht dat het resterende rente- en inflatierisico qua omvang in verhouding staat tot de overige risico's. In 2013 heeft ons renteafdekkingsbeleid een negatief rendement van 6,2% opgeleverd, maar daar staat een stabilisatie en stijging van de dekkingsgraad met 6% tegenover.

Valutarisico

Om de volatiliteit van ons beleggingsrendement te verminderen, dekken we de belangrijkste valuta-exposures af. Bij aandelen dekken we het strategische valutarisico voor tachtig procent af, bij obligaties, onroerend goed en private equity honderd procent.

Risk Control Framework

(vervolg)

Kredietrisico

Om te voorkomen dat onze tegenpartijen hun financiële verplichtingen niet nakomen, stellen we ondergrenzen aan de kredietwaardigheid van de tegenpartij en bovengrenzen aan het bedrag dat mag worden ondergebracht. Daarnaast hebben we een relatief grote spreiding over goedgekeurde tegenpartijen.

Mandaatrisico

Binnen ons mandaat leggen we vast hoeveel de feitelijke beleggingsportefeuille van de strategische beleggingsportefeuille mag afwijken. Tevens leggen we benchmarks vast, bandbreedtes per beleggingscategorie en een opsomming van de toegestane beleggingscategorieën. Dit is onder meer uitgewerkt in de verklaring beleggingsbeginselen, die op onze website is te vinden.

Transparantierisico

Wij streven naar een beleid waarin we over de financiële situatie, de risico's en de risicoverdeling aan alle belanghebbenden informatie geven en verantwoording afleggen. Sinds 2012 publiceren we ook de dekkingsgraad maandelijks op onze website.

Selectierisico

Zowel interne als externe managers moeten aan alle mandaat- en managers-criteria voldoen om door de selectie te komen. We monitoren het selectieproces en stellen er eisen aan.

Risk Control Framework

(vervolg)

Risico's pensioenuitvoering & communicatie

Verzekeringstechnisch risico

Wij gebruiken de laatst bekende actuariële grondslagen. Van de verzekeringstechnische risico's is het langlevensrisico veruit het grootste risico. We houden daar rekening mee in ons beleid. In 2013 zijn er geen veranderingen geweest in het langlevensrisico.

Risico uitvoering pensioenregeling

We stellen jaarlijks een rapportage op over de beheersing van de operationele risico's bij de pensioenuitvoering en het waarborgen van de kwaliteit van de dienstverlening.

Communicatierisico

In ons communicatiebeleidsplan leggen we vast hoe we duidelijk, begrijpelijk, juist en tijdig communiceren.

Overige risico's

Uitbestedingsrisico

Met elke dienstverlener hebben we de gemaakte afspraken vastgelegd in contracten. Wij verlangen van deze partijen dat zij een bevestigende verklaring van een onafhankelijke externe accountant opnemen. Jaarlijks rapporteert de directie over de kwaliteit van de uitbestedingspartners aan het bestuur.

Integriteitsrisico

Wij vinden het van groot belang dat alle eigen medewerkers en wederpartijen integer zijn en blijven, zowel in hun feitelijke handelingen, als in het voorkomen van de schijn van niet integer handelen. De integriteitsrisico's bij eigen medewerkers worden onder meer beheerst door gedragscodes van Progress en Unilever, de inrichting van de administratieve organisatie en de interne controlemaatregelen. De integriteitsrisico's bij wederpartijen worden onder meer beheerst door het stellen van eisen over integriteit en onderzoek.

Juridisch risico

We hebben vastgelegd hoe we controle houden over juridische risico's door onder meer specifieke controles uit te voeren op relevante rechtsgebieden.

Operationeel risico

We richten ons voornamelijk op de interne operationele risico's als de bedrijfsarchitectuur (processen) en de interne beheeromgeving (medewerkers).

Omgevingsrisico

Het omgevingsrisico is breed en moeilijk te beheersen. Het gaat om veranderingen buiten Progress op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat. Om te kunnen reageren op invloeden van buitenaf is het van belang voorbereid te zijn op verandering. Dit kan enerzijds door middel van noodprocedures en anderzijds door het gestructureerd op de hoogte blijven van actuele ontwikkelingen.

Profiel & organisatie

Doelstellingen en beleid

Progress verzekert de pensioenuitkeringen van medewerkers of gewezen medewerkers dan wel hun nagelaten betrekkingen, voortvloeiend uit het dienstverband van de betrokken medewerkers met in Nederland gevestigde Unilever ondernemingen.

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur is eindverantwoordelijk voor het te voeren beleid. Vier leden worden door Unilever Nederland voorgedragen, twee door de werknemersgeleding van de Deelnemersraad en twee door de pensioengerechtigden. Deze laatste twee ontvangen een bezoldiging voor hun werkzaamheden.

Besluiten van de Raad van Bestuur worden met een gewone meerderheid van stemmen genomen. In 2013 heeft de Raad van Bestuur tien maal vergaderd.

Progress Advisory Committee

Het Progress Advisory Committee adviseert de Raad van Bestuur over de beleggingsstrategie en bestaat uit drie beleggingsdeskundigen, van wie er twee onafhankelijk zijn en één bij Unilever werkzaam is. De leden worden door de Raad van Bestuur benoemd. Aan de vergaderingen nemen ook de algemeen directeur, de directeur finance & risk, twee bestuursleden en twee vertegenwoordigers van Uninvest Company deel.

Deelnemersraad

De Deelnemersraad bestaat uit twintig leden, waarvan er vijftien zijn gekozen door pensioengerechtigden van Progress en vijf door de medewerkers van Unilever. Deze verdeling is afhankelijk van de opbouw van ons deelnemersbestand.

Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan bestaat uit twee vertegenwoordigers van de actieven, twee van de pensioengerechtigden en twee van Unilever Nederland. Jaarlijks wordt een oordeel gegeven over het door de Raad van Bestuur gevoerde beleid en de naleving van de principes voor goed pensioenfondsbestuur.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht bestaat uit drie onafhankelijke leden, die de beleids- en bestuursprocedures beoordelen en een oordeel geven over de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd, alsook over de wijze waarop wordt omgegaan met risico's op de langere termijn. De leden van de Raad van Toezicht worden door de Raad van Bestuur benoemd.

Management

De uitvoering van het dagelijks beleid ligt in handen van drie directieleden. Samen met de algemeen secretaris vormen zij het managementteam, waarvan de taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in het directiestatuut.

Dienstverleningsovereenkomst

Op grond van een dienstverleningsovereenkomst tussen Progress en Unilever Nederland Holdings BV detacheert Unilever medewerkers bij Progress en verricht het ook een aantal ondersteunende activiteiten. De gedetacheerde medewerkers vallen onder de verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur van Progress.

Profiel & organisatie

(vervolg)

Gedragscode

De Raad van Bestuur heeft een gedragscode vastgesteld, die jaarlijks voor naleving wordt ondertekend door de leden van de Raad van Bestuur, het PAC, de Deelnemersraad, de Raad van Toezicht, het Verantwoordingsorgaan, de medewerkers en eventuele derden.

Pension Fund Governance en deskundigheid

Wij vinden goed pensioenfondsbestuur erg belangrijk en streven naar een optimale kwaliteit, zorgvuldigheid en openheid met betrekking tot de uitvoering van onze taken. Wij volgen op gezette tijden opleidingen, zowel individueel als gezamenlijk, om onze deskundigheid op peil te houden of verder te verbeteren. Wij zijn van mening dat wij als Raad van Bestuur voldoende deskundigheid in huis hebben om onze taken goed uit te kunnen voeren. Het lukt de leden van de Raad om voldoende tijd vrij te maken voor hun werkzaamheden, maar met de toegenomen eisen en de snelle ontwikkelingen op pensioengebied wordt dit niet makkelijker. Het bestuur bespreekt drie maal per jaar de eigen deskundigheid. In 2013 is de Code Pensioenfondsen gepresenteerd. Deze Code is opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid en bevat 83 normen voor 'goed pensioenfondsbestuur'. De Code komt voor pensioenfondsen in de plaats van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur, die in 2005 zijn gepubliceerd. De Code treedt in werking op 1 januari 2014. Een pensioenfonds moet de normen van de Code toepassen of in het jaarverslag motiveren waarom het een norm niet (volledig) toepast. Uit een eerste inventarisatie is gebleken dat Progress aan het overgrote deel van de normen uit de Code voldoet. Ten aanzien van een achttal normen zullen wij in 2014 besluiten of wij deze normen alsnog volgen of dat er goede redenen zijn van deze normen af te wijken. Verder is op 7 augustus 2013 de Wet versterking bestuur pensioenfondsen in werking getreden. Pensioenfondsen dienen een keuze te maken voor één van de vijf bestuursmodellen en deze keuze voor 1 juli 2014 te hebben geïmplementeerd. Wij hebben gekozen voor model 1, het paritaire model. In 2014 zullen wij dit model verder inpassen binnen Progress. Onderdeel van deze structuurwijziging zal zijn dat de Deelnemersraad en het huidige Verantwoordingsorgaan zullen verdwijnen en dat er een nieuw Verantwoordingsorgaan voor in de plaats komt.

Verklaring beleggingsbeginselen

De Verklaring Beleggingsbeginselen wordt door de Raad van Bestuur vastgesteld en beschrijft de uitgangspunten van het beleggingsbeleid. De verklaring is opgesteld met inachtneming van de regels die verband houden met artikel 145 van de Pensioenwet.

Klachtenregeling

Een deelnemer kan bij de Raad van Bestuur bezwaar aantekenen als hij het oneens is met de manier waarop de uitvoeringsorganisatie het pensioenreglement voor hem heeft toegepast of als hij het niet eens is met de wijze waarop de uitvoeringsorganisatie iets heeft behandeld of uitgevoerd. De Raad van Bestuur doet dan uitspraak, waarbij eventueel een onafhankelijke deskundige wordt geconsulteerd.

Extern toezicht

Progress valt onder het toezicht van DNB. Er zijn door DNB geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, ook is er geen bewindvoerder aangesteld. Voor geen van de organen van het fonds is de bevoegdheidsuitoefening gebonden aan toestemming van de toezichthouder. Het effectentypisch gedrag en de communicatie met deelnemers vallen onder het toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). In het afgelopen jaar zijn aan Progress geen dwangsommen of boetes opgelegd.

JAAARREKENING 2013

Balans per 31 december 2013

(bedragen in duizenden euro's)

Na resultaatbestemming	Toelichting (vanaf pag. 25)	2013	2012
Activa			
Beleggingen voor risico van het pensioenfonds			
Aandelen	1	1.661.475	1.997.954
Vastrentende waarden	2	2.301.524	1.694.114
Onroerend goed	3	348.703	331.151
Derivaten	4	33.215	211.942
Korte termijn belegde middelen	5	265.706	435.361
Subtotaal		<u>4.610.623</u>	<u>4.670.522</u>
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	6	26.757	28.195
Overige vorderingen en overlopende activa	7	2.521	10.242
Liquide middelen	8	642	394
Totaal		<u>4.640.543</u>	<u>4.709.353</u>
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	9		
Stichtingskapitaal		5	5
Bestemmingsreserve		-	-
Overige reserves		1.251.180	1.112.735
Technische voorzieningen	10		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		3.203.594	3.377.490
Derivaten	4	156.723	-
Overige schulden en overlopende passiva	11	29.041	219.123
Totaal		<u>4.640.543</u>	<u>4.709.353</u>

Staat van baten en lasten per 31 december 2013

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	Toelichting (vanaf pag. 37)	2013	2012
Beleggingsopbrengsten voor risico van het pensioenfonds			
Directe beleggingsopbrengsten	12	57.783	52.442
Indirecte beleggingsopbrengsten	13	28.984	654.232
Directe kosten van vermogensbeheer	14	(6.705)	(6.394)
		<hr/>	<hr/>
Totaal beleggingsopbrengsten		80.062	700.280
Premiebijdragen	15	42.439	41.862
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	19	173.896	(214.757)
Saldo overdrachten van rechten	20	3.116	976
Overige baten	16	199	330
		<hr/>	<hr/>
Totaal baten		299.712	528.691
Lasten			
Pensioenuitkeringen	17	(156.026)	(157.360)
Kosten t.b.v. uitvoering pensioenregeling	18	(3.362)	(3.153)
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen		(1.438)	212
Overige lasten	21	(441)	(1.893)
		<hr/>	<hr/>
Totaal lasten		(161.267)	(162.194)
Saldo van baten en lasten		138.445	366.497
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Mutatie bestemmingsreserve		-	-
Mutatie overige reserves		138.445	366.497
		<hr/>	<hr/>
Totaal		138.445	366.497

Kasstroomoverzicht per 31 december 2013

(bedragen in duizenden euro's)

	2013	2012
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	42.439	11.862
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	4.438	5.219
Betaalde pensioenuitkeringen	(158.585)	(160.159)
Betaald in verband met overdracht van rechten	(1.321)	(4.243)
Betaalde kosten van pensioenuitvoering	(3.074)	(4.119)
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraars	2.640	2.760
Overige ontvangsten/uitgaven	1.832	(33.339)
	<hr/>	<hr/>
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	(111.631)	(182.019)
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen		
Aandelen	1.528.609	388.058
Vastrentende waarden	851.222	1.502.662
Onroerend goed	22.996	-
Korte termijn belegde middelen	276.820	550.120
	<hr/>	<hr/>
Subtotaal	2.679.647	2.440.840
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	58.584	51.242
Aankopen beleggingen		
Aandelen	(882.024)	(517.159)
Vastrentende waarden	(1.539.596)	(1.409.676)
Onroerend goed	(49.394)	(108.544)
Korte termijn belegde middelen	(107.000)	(508.720)
	<hr/>	<hr/>
Subtotaal	(2.578.014)	(2.544.099)
Derivaten	143.912	211.301
Betaalde kosten van vermogensbeheer	(6.501)	(6.545)
Overige ontvangsten/uitgaven	(185.749)	9.537
	<hr/>	<hr/>
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	111.879	162.276
Mutatie liquide middelen	248	(19.743)
Liquide middelen per 1 januari	394	20.137
Liquide middelen per 31 december	642	394
	<hr/>	<hr/>
Mutatie liquide middelen	248	(19.743)

Actuariële en bedrijfstechnische analyse per 31 december 2013

(bedragen in duizenden euro's)

	2013	2012
Resultaat op interest		
Directe en indirecte beleggingsopbrengsten	80.062	700.280
Interesttoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	(11.568)	(47.448)
Mutatievoorziening i.v.m. wijziging rentetermijnstructuur	84.890	(212.990)
	<hr/>	<hr/>
Subtotaal	153.384	439.842
Resultaat op toeslagverlening		
Indexatie premievrije en ingegane pensioenen	(22.811)	(49.161)
Resultaat op kosten		
Vrijval kostenopslag uit voorziening pensioenverplichtingen	3.178	3.217
In premie begrepen opslag voor directe kosten	200	200
Pensioenuitvoeringskosten	(3.362)	(3.153)
	<hr/>	<hr/>
Subtotaal	16	264
Resultaat op premie		
Ontvangen premie	42.439	41.862
In premie begrepen kosten	(200)	(200)
Pensioenopbouw en risicopremies ¹	(38.509)	(38.928)
Backservice actieve deelnemers 2002-regeling	(100)	(100)
Indexatie actieve deelnemers 2007-regeling	- ²	(11.903)
	<hr/>	<hr/>
Subtotaal	3.630	(9.269)
Vermeerdering VPV door bijzondere oorzaken		
Opslag voor overgang naar nieuwe overlevingstafels	-	(27.035)
Voorziening toekomstige arbeidsongeschiktheid		-
Resultaat op verzekeringstechnische grondslagen	3.113	8.036
Overige resultaten	1.113	3.820
Totaal	138.445	366.497

¹ risicopremies voor overlijden en arbeidsongeschiktheid in actieve dienst

² geen indexatie in 2013 vanwege nog geen akkoord CAO

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Grondslagen voor waardering

Algemeen

In 2013 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan. Alle beleggingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde conform de 'Richtlijnen voor de jaarverslaggeving' (RJ610 "Pensioenfondsen") van de Raad van Jaarverslaggeving, de beursgenoteerde beleggingen op basis van de marktnotering per balansdatum en niet-beursgenoteerde beleggingen met behulp van algemeen aanvaarde waarderingsmodellen en waarderingstechnieken. Synoniem van de reële waarde is marktwaarde en internationaal 'fair value'.

De jaarrekening is opgesteld in euro's. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Onroerendgoedbeleggingen (Indirect)

De beursgenoteerde onroerendgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde op basis van de marktnotering per balansdatum. Niet-beursgenoteerd onroerend goed wordt gewaardeerd tegen reële waarde. De waarde wordt bepaald door de officiële intrinsieke waardering van de externe manager indien tijdig beschikbaar. Indien deze nog niet beschikbaar is, wordt een schatting gebruikt van de externe manager aangezien deze beschikt over de meest recente informatie van de markt en het onderliggende onroerend goed. Indien deze ook niet beschikbaar is, zullen de officiële waarderingscijfers per eind september, verhoogd met de investeringen en verlaagd met desinvesteringen/distributies, worden gebruikt als waardering.

Aandelen

De beursgenoteerde aandelen zijn opgenomen tegen de reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die onderliggend beleggen in aandelen worden gewaardeerd tegen de reële waarde op balansdatum, doorgaans de intrinsieke fondswaarde per participatie.

Private equity beleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde. De waarde wordt bepaald door een inschatting, afgegeven door de externe private equity manager, te vergelijken met de officiële waardering per eind september verhoogd met de investeringen en verlaagd met de desinvesteringen. De hieruit voortkomende waardering wordt gebruikt. Indien tijdig een officiële intrinsieke waardering van een private equity externe manager beschikbaar is, dan wordt deze indien materieel alsnog opgenomen in de Progress-jaarrekening.

Vastrentende waarden

De staats- en bedrijfsobligaties zijn gewaardeerd tegen reële waarde plus de lopende rente. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen (mid/bid) aan de diverse beurzen op balansdatum. Emerging Markets Debt en High Yield zijn opgenomen tegen reële waarde. De vaststelling van deze reële waarde geschiedt op basis van de officiële slotnoteringen aan de diverse beurzen op balansdatum. Leningen op schuldbekentenis zijn opgenomen tegen reële waarde inclusief de lopende rente. Bij de bepaling van deze waarde wordt rekening gehouden met de actuele marktrente, de resterende looptijd, het aflossingspatroon en het risico van vervroegde aflossing. Niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die onderliggend beleggen in vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen de reële waarde op balansdatum, doorgaans de intrinsieke fondswaarde per participatie. De bron voor deze waardering zijn de betreffende fondsmanagers.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

(vervolg)

Derivaten

Progress kan in het kader van het vermogensbeheer en risicoreductie gebruik maken van derivaten, zoals optie-, future- en termijncontracten, beleggingen in commodity swaps (grondstoffen) en valuta's. Dit gebeurt om risico's af te dekken of koersen te fixeren in verband met voorgenomen aan- of verkooptransacties, en van rente- en inflatiederivaten. De premie van aandelenopties, waarvan de optietermijn is verlopen en die niet zijn geëffectueerd, wordt tot de opbrengst van aandelen gerekend. Indien deze wel zijn geëffectueerd wordt de premie bijgeteld, dan wel in mindering gebracht, op de verkoop- of aankoopprijs van de onderliggende aandelen.

De rente- en inflatieswaps worden gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de in de markt geldende Eonia swapcurve, waarbij gebruik wordt gemaakt van gevalideerde waarderingmodellen. Commodity swaps worden gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de opgave van de externe manager/ valuation agent. Valutatermijncontracten worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor de valutatermijncontracten is dit de forwardkoers van alle afzonderlijke afgesloten valutatermijncontracten.

Futures worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Deze reële waarde is gebaseerd op de beurskoers.

Korte termijn belegde middelen

De korte termijn belegde middelen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Het herverzekeringsdeel van de technische voorziening wordt gewaardeerd op de actuariële bepaalde contante waarde van de herverzekerde aanspraken. Deze herverzekerde aanspraken worden berekend conform de grondslagen van de voorziening pensioenverplichtingen. Het fonds loopt hierbij geen beleggings- en actuariële risico's anders dan tegenpartijrisico. In 2013 heeft zich dit niet voorgedaan.

Overige vorderingen en overlopende activa

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs, eventueel verminderd met de noodzakelijk geachte voorzieningen.

Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Stichtingskapitaal en reserves

Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve wordt gevormd door het aanwezige fondsvermogen voor zover dat uitgaat boven een reële dekkinggraad van 130%.

Overige reserves

De overige reserves worden salderend bepaald en zijn het restant tussen het fondsvermogen en overige activa enerzijds, en de voorziening pensioenverplichtingen, de bestemmingsreserve en overige passiva anderzijds.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

(vervolg)

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor de actieve deelnemers aan het pensioenreglement 2002 en het pensioenreglement 2007 is gewaardeerd op actuele waarde, en is gelijk aan de contante waarde van de opgebouwde pensioenanspraken. De voorziening pensioenverplichtingen is verder berekend met inachtneming van de volgende grondslagen en veronderstellingen:

Rekenrente

De gehanteerde rekenrente is gelijk aan de driemaandsgemiddelde met UFR (Ultimate Forward Rate) overeenkomstig de richtlijnen van DNB.

Overlevingstafels

Voor zowel mannen als vrouwen wordt gereserveerd volgens de door het Actuarieel Genootschap (AG) gepubliceerde Prognosetafel 2012-2062. Er wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de werkende en de totale bevolking door toepassing van ervaringssterfte die gebaseerd is op de Towers Watson 2012 ervaringssterfte en waarnemingen bij Progress.

Gezinssamenstelling

Voor niet-pensioentrekkenden is een partnerfrequentie van 100% aangenomen, die na de 65-jarige leeftijd afloopt volgens de sterftegrondslagen voor de medeverzekerde partner. Voor pensioentrekkenden is uitgegaan van de werkelijke burgerlijke staat.

Kosten

Aangenomen is dat de kosten van de pensioenadministratie kunnen worden gedekt uit een opslag van 2% op de uitgekeerde pensioenen.

Progress verzekert het invaliditeitsrisico van zijn actieve deelnemers. In de pensioenreglementen 2002 en 2007 is premievrijstelling bij invaliditeit (PVI) en het arbeidsongeschiktheidspensioen (AOP) opgenomen. Door de loondoorbetaling is pas over twee jaar bekend welke deelnemers er arbeidsongeschikt zijn geworden. Daarom is er in de voorziening pensioenverplichting een voorziening opgenomen voor deze toekomstige invaliditeit van 4,5 miljoen euro.

Overige schulden en overlopende passiva

Deze worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de verkrijgingsprijs.

Omrekening vreemde valuta

Transacties die in vreemde valuta gedurende het boekjaar zijn afgesloten, zijn omgerekend tegen de werkelijk verrekende valutakoersen. Activa en passiva in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de valutakoersen per balansdatum.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

(vervolg)

Voor de belangrijkste vreemde valuta's luiden deze:

	2013	2012
1 Euro = Amerikaanse dollar	1,3779	1,3184
1 Euro = 100 Japanse yen	1,4483	1,1400
1 Euro = Britse pond	0,8320	0,8111

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan:

- dividend;
- interest;
- vergoedingen voor uitlenen van effecten;
- overige opbrengsten.

Vergoedingen, ontvangen voor het uitlenen van effecten, worden ten gunste van de desbetreffende aandelen- en obligatieportefeuille gebracht. Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen. Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. De kosten van het vermogensbeheer, zoals transactiekosten, provisies, kosten van custodians en externe vermogensbeheerders zijn verrekend met de desbetreffende directe en indirecte beleggingsopbrengsten.

Premiebijdragen

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen of bijstortingen.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Saldo overdracht van rechten

De post Saldo overdracht van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

Algemeen

Van het belegd vermogen van 4,5 miljard euro is ongeveer 83% beursgenoteerd (2012: 74%), en ongeveer 17% niet-beursgenoteerd (2012: 26%). Deze laatste betreft voornamelijk indirect onroerend goed, private equity en hypotheekfondsen. De waardering en gehanteerde modellen worden in de waarderingsgrondslagen uiteengezet.

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het fonds kan gebruikt worden gemaakt van marktnoteringen. Indien deze instrumenten worden gewaardeerd tegen de reële waarde worden deze gerangschikt onder 'Directe marktnoteringen'. Als niet direct een betrouwbare marktnotering voor de financiële instrumenten is aan te wijzen wordt de marktnotering gerangschikt onder 'Afgeleide marktnoteringen', als de waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingsmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, en onder 'Waarderingsmodellen en -technieken' als de waarde wordt vastgesteld met behulp van waarderingsmodellen waarin geen gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

De marktwaarde van de totale beleggingen wordt ultimo boekjaar als volgt weergegeven:

2013	Directe marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderingsmodellen en technieken	Totaal
Aandelen	1.528.272	-	133.203	1.661.475
Vastrentende waarden	2.084.013	217.511	-	2.301.524
Onroerend goed	95.625	-	253.078	348.703
Derivaten	210	(123.718)	-	(123.508)
Korte termijn belegde middelen	265.706	-	-	265.706
Totaal	3.973.826	93.793	386.281	4.453.900

2012	Directe marktnoteringen	Afgeleide marktnoteringen	Waarderingsmodellen en technieken	Totaal
Aandelen	1.857.302	-	140.652	1.997.954
Vastrentende waarden	1.693.347	767	-	1.694.114
Onroerend goed	76.793	-	254.358	331.151
Derivaten	-	211.942	-	211.942
Korte termijn belegde middelen	435.361	-	-	435.361
Totaal	4.062.803	212.709	395.010	4.670.522

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

1 Aandelen		2013		2012
Aandelen		1.528.272		1.857.303
Private equity		133.203		140.651
		<hr/>		<hr/>
Totaal aandelen		1.661.475		1.997.954
Aandelen				
Balanswaarde per 1 januari		1.857.303		1.486.452
Aankopen		867.087		466.732
Verkopen		(1.496.376)		(366.832)
Waardemutaties		300.258		270.951
		<hr/>		<hr/>
Balanswaarde per 31 december		1.528.272		1.857.303
Specificatie naar regio				
	%		%	
Europa ex Verenigd Koninkrijk	35,0	535.258	35,8	665.090
Verenigd Koninkrijk	6,6	101.200	5,0	92.056
Noord-Amerika	25,9	395.292	22,2	411.908
Japan	-	-	15,1	280.052
Pacific Rim exclusief Japan	-	-	6,6	123.347
Asia Pacific	19,7	301.265	-	-
Emerging markets	12,8	195.257	15,3	284.850
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	100,0	1.528.272	100,0	1.857.303
Specificatie naar sector				
	%		%	
Energie	6,1	92.504	7,6	141.039
Materialen	7,3	112.317	8,4	155.417
Industrie	12,5	191.355	13,4	249.003
Consumenten: Auto/Media e.d.	13,2	201.699	13,2	245.324
Consumenten: Voeding/Drank	7,8	119.151	7,6	141.202
Gezondheid	10,0	153.257	8,5	157.589
Financiële instellingen	25,8	393.703	24,3	451.099
Informatietechnologie	10,9	166.645	10,9	203.290
Telecommunicatie	4,0	61.323	3,9	72.209
Nutsbedrijven	2,4	36.318	2,2	41.131
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	100,0	1.528.272	100,0	1.857.303

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

1 Aandelen (vervolg)	2013	2012
Private equity		
Balanswaarde per 1 januari	140.651	128.721
Aankopen	14.937	20.427
Verkopen	(32.235)	(21.226)
Waardemutaties	9.850	12.729
	<hr/>	<hr/>
Balanswaarde per 31 december	133.203	140.651

Met ingang van 2013 zijn de private equity beleggingen geclassificeerd onder aandelen in plaats van onder overige beleggingen. Dit geldt ook voor de vergelijkende cijfers 2012. Gezien de aard van private equity wordt dit meer gezien als een aandelenbeleggingscategorie dan als een overige belegging. Als gevolg hiervan staat de desbetreffende waarderingsgrondslag ook onder de waarderingsgrondslagen aandelen.

Progress heeft ultimo 2013 ongeveer 1% van het fondsvermogen (44,8 miljoen euro) geïnvesteerd in een ESG-impact portefeuille. Dit is een portefeuille die met behulp van ESG-criteria in ondernemingen belegt die binnen hun sector 'best in class' op ESG-beleid zijn.

Het pensioenfonds neemt deel aan een zogenoemd 'securities lending program'. Hierbij ontvangt het fonds een vergoeding voor het tijdelijk uitlenen van effecten. Ultimo 2013 bedroeg de waarde van de uitgeleende effecten 48 miljoen euro (ultimo 2012: 124 miljoen euro). Hiervoor zijn zekerheden ontvangen ter waarde van 50 miljoen euro (2012: 131 miljoen euro) in de vorm van obligaties.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

2 Vastrentende waarden		2013		2012
Balanswaarde per 1 januari		1.694.114		1.631.567
Aankopen		1.539.596		1.409.676
Verkopen		(851.222)		(1.502.662)
Waardemutaties		(80.964)		155.533
		<hr/>		<hr/>
Balanswaarde per 31 december		2.301.524		1.694.114
Specificatie naar soort	%		%	
Obligaties en preferente aandelen (niet winstdelend)	90,6	2.084.013	100,0	1.693.347
Hypotheekfondsen*	9,4	216.997	-	-
Leningen op schuldbekentenis	0,0	514	0,0	767
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	100,0	2.301.524	100,0	1.694.114
Portefeuilleverdeling	%		%	
Staatsobligaties ontwikkelde landen	43,0	989.233	37,4	632.871
Bedrijfsobligaties	18,2	418.672	24,0	406.142
Hypotheekfondsen*	9,4	216.997	-	-
High Yield	16,2	373.622	19,3	327.003
Emerging Markets Debt	13,2	303.000	19,3	328.098
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	100,0	2.301.524	100,0	1.694.114
Kredietwaardigheid vastrentende waarden (exclusief hypotheekfondsen*)	%		%	
AAA rating	31,4		33,0	
AA rating	15,3		13,0	
A rating	10,9		15,0	
BBB rating	34,4		34,0	
Lager dan BBB	8,0		5,0	
Geen rating	0,0		0,0	
	<hr/>		<hr/>	
Totaal	100,0		100,0	

*Dit betreft een indirecte belegging in Nederlandse hypotheek. De hypotheekportefeuille kent geen externe beoordeling van de kredietwaardigheid. Gebaseerd op de historisch zeer geringe gerealiseerde verliezen op Nederlandse hypotheekleningen in het algemeen, de woning als onderpand en het feit dat dit nieuwe hypotheekproductie betreft die, door verplichte jaarlijkse aflossing en strengere normen bij de verstrekking van de hypotheekleningen, veiliger is dan hypotheekleningen die zijn verleend voor 2013, mag worden aangenomen dat deze belegging een zeer hoge kredietkwaliteit vertegenwoordigt.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

2 Vastrentende waarden (vervolg)

	2013	2012
Resterend looptijden vastrentende waarden		
Resterende looptijd <1 jaar	20.887	110.132
Resterende looptijd 1-5 jaar	456.084	414.849
Resterende looptijd >5 jaar	1.824.553	1.169.133
	<hr/>	<hr/>
	2.301.524	1.694.114
Duration (gemiddeld in jaren)		
Vastrentende waarden	8,1	7,4

3 Onroerend goed

	2013	2012
Balanswaarde per 1 januari	331.151	221.024
Aankopen/investeringen	49.332	109.610
Verkopen/desinvesteringen	(22.996)	-
Waardemutaties	(8.784)	517
	<hr/>	<hr/>
Balanswaarde per 31 december	348.703	331.151
Specificatie naar regio		
	%	%
Europa	47,1	57,7
Azië Pacific	11,8	7,0
Noord-Amerika	41,1	35,3
	<hr/>	<hr/>
Totaal	100,0	100,0

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

4 Derivaten

Progress kan in het kader van het vermogensbeheer en risicoreductie gebruik maken van derivaten, zoals optie-, future- en termijncontracten, beleggingen in commodity swaps (grondstoffen) en valuta's. Dit gebeurt om risico's af te dekken of koersen te fixeren in verband met voorgenomen aan- of verkooptransacties, en van rente- en inflatiederivaten.

Per saldo is de totale marktwaarde van de derivaten per eind 2013 (123,5) miljoen euro. Als onderpand is hiervoor 17,9 miljoen euro aan cash ontvangen en voor 134,9 miljoen euro aan obligaties uitgeleverd.

Rente- en inflatieswaps

De totale nominale waarde van de afgesloten renteswaps bedraagt 1.808 miljoen euro en hiermee is ongeveer 69% van de rentemismatch (rentegevoeligheid van het fonds) afgedekt. Per eind 2012 was dit ongeveer 49%. De totale nominale waarde van de afgesloten inflatieswaps bedraagt 3.792 miljoen euro en hiermee is ongeveer 69% van de benodigde inflatiebehoefte afgedekt. Per eind 2012 was dit ongeveer 50%. Ultimo 2013 is de totale marktwaarde van deze derivaten (156,7) miljoen euro, eind 2012 is dit 166,6 miljoen euro.

	2013	2012
<i>Renteswaps</i>		
Balanswaarde per 1 januari	146.649	233.537
Aan-/verkopen	-	-
Waardemutaties	(286.452)	229.111
Overige mutaties ¹	(14.148)	(315.999)
Balanswaarde per 31 december	(153.951)	146.649
<i>Inflatieswaps</i>		
Balanswaarde per 1 januari	19.949	63.541
Aan-/ verkopen	-	-
Waardemutaties	(3.759)	(43.592)
Overige mutaties ¹	(18.962)	-
Balanswaarde per 31 december	(2.772)	19.949
<i>Totaal rente- en inflatieswaps</i>		
Balanswaarde per 1 januari	166.598	297.078
Aan-/ verkopen	-	-
Waardemutaties	(290.211)	185.519
Overige mutaties ¹	(33.110)	(315.999)
Balanswaarde per 31 december	(156.723)	166.598
<i>Nominale waarde</i>		
Renteswaps	1.807.569	1.996.361
Inflatieswaps	3.792.000	2.407.000

¹ Overige mutaties betreft de afwikkeling van de derivatencontracten.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

4 Derivaten (vervolg)

Valutatermijncontracten

Ultimo 2013 is 80% van de strategische marktwaarde van de aandelen in Amerikaanse dollars, Britse ponden, Japanse yen en Australische dollars afgedekt. De vastrentende waarde beleggingen (High Yield en Emerging Market Debt (EMD)) in Amerikaanse dollars en de vreemde valuta beleggingen binnen onze private equity- en indirecte onroerend-goedportefeuille zijn volledig afgedekt. De totale balanswaarde ultimo 2013 is 30,4 miljoen euro (2012: 40,1 miljoen euro), waarvan vastrentende waarden 10,2 miljoen euro, aandelen 18,9 miljoen euro, private equity (0,1) miljoen euro en indirect onroerend goed 1,4 miljoen euro.

	2013	2012
Balanswaarde per 1 januari	40.108	(85.541)
Aan-/ verkopen	-	-
Waardemutaties	108.347	35.270
Overige mutaties ¹	(118.007)	90.379
Balanswaarde per 31 december	30.448	40.108

Valuta	Exposure in mln	Totaal afgedekt (contractpositie) in mln	Gemiddelde forwardkoers per 31.12.2013
AUD	115	99	1,4627
GBP	53	53	0,8398
HKD	106	107	10,6553
JPY	22.820	23.116	134,8407
NOK	51	51	8,3279
SGD	18	18	1,7087
USD	1.501	1.499	1,3622

Commodity swaps

Balanswaarde per 1 januari	3.153	(3.364)
Aan-/ verkopen	-	-
Waardemutaties	(78)	(9.475)
Overige mutaties ¹	(518)	15.992
Balanswaarde per 31 december	2.557	3.153

Nominale waarde

Commodity swaps	USD	375.268	282.471
-----------------	-----	---------	---------

¹ Overige mutaties betreft de afwikkeling van de derivatencontracten.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

4 Derivaten (vervolg)

2013

2012

Futures

Ten behoeve van de bijsturing van de duration van de staatsobligatieportefeuille hebben we ultimo 2013 80 futurecontracten verkocht met een marktwaarde ultimo 2013 van 0,2 miljoen euro (ultimo 2012: 55 gekochte futurecontracten, marktwaarde 0,2 miljoen euro). Ultimo 2013 is als onderpand een bedrag van 0,3 miljoen euro in cash ontvangen. Ultimo 2013 hadden we geen aandelen future-contracten (ultimo 2012 3.737 verkochte futurecontracten met een marktwaarde van 1,9 miljoen euro).

Balanswaarde per 1 januari	2.083	1.636
Aan-/ verkopen	-	-
Waardemutaties	(9.598)	2.119
Overige mutaties ¹	7.725	(1.672)
	<hr/>	<hr/>
Balanswaarde per 31 december	210	2.083

¹ Overige mutaties betreft de afwikkeling van de derivatencontracten.

5 Korte termijn belegde middelen

2013

2012

Onder korte termijn belegde middelen vallen beleggingen in geldmarktfondsen en deposito's.

Geldmarktfondsen

Balanswaarde per 1 januari	266.762	225.691
Aankopen	107.000	508.720
Verkopen	(201.620)	(468.720)
Waardemutaties	164	1.070
	<hr/>	<hr/>
Balanswaarde per 31 december	172.306	266.761

Deposito's

Dit betreft voornamelijk middelen die op een termijn van ongeveer een maand of minder zijn uitgezet.

	93.400	168.600
	<hr/>	<hr/>
Totaal korte termijn belegde middelen per 31 december	265.706	435.361

Met ingang van 2013 zijn de geldmarktfondsen geclassificeerd onder korte termijn belegde middelen in plaats van onder aandelen. Dit geldt ook voor de vergelijkende cijfers 2012. Gezien de aard van deze geldmarktfondsen wordt dit meer gezien als een categorie die onder de korte termijn belegde middelen valt dan onder aandelen.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

6 Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	2013	2012
Stand per 1 januari	28.195	27.983
Uitkering herverzekering	(2.640)	(2.760)
Resultaat op herverzekering	1.202	2.972
Stand per 31 december	26.757	28.195

Van het bedrag per jaareinde bedraagt het herverzekeringsdeel met een looptijd korter dan één jaar 2,0 miljoen euro (2012: 2,7 miljoen euro).

7 Overige vorderingen en overlopende activa	2013	2012
Beleggingen	22	1.007
Terug te vorderen belastingen	1.404	1.221
Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering	450	550
Afgegeven onderpand futures (collateral)	330	6.999
Unilever Nederland B.V.	-	208
Overige	315	257
Totaal	2.521	10.242

Alle overige vorderingen en overlopende activa hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

8 Liquide middelen

Progress heeft kredietfaciliteiten in rekening courant tot een bedrag van 45 miljoen euro ter afdekking van een eventueel tijdelijk tekort op de lopende rekening.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

9 Stichtingskapitaal en reserves	2013	2012
Stichtingskapitaal	5	5
Bestemmingsreserve	-	-
Overige reserves	1.251.180	1.112.735
Totaal	1.251.185	1.112.740
Stand begin van het jaar	1.112.740	746.243
Bestemming saldo van baten en lasten	138.445	366.497
Stand eind van het jaar	1.251.185	1.112.740

Solvabiliteit in % van voorziening pensioenverplichtingen

Minimaal vereist eigen vermogen	4% = 134 miljoen euro	4% = 142 miljoen euro
Vereist eigen vermogen	19% = 594 miljoen euro	23% = 762 miljoen euro
Aanwezig eigen vermogen	39% = 1.251 miljoen euro	33% = 1.113 miljoen euro

De vereiste dekkinggraad die als solvabiliteitsbuffer dient voor de risico's die het pensioenfonds loopt, bedraagt per 31 december 2013 119%. De nominale dekkinggraad is gelijk aan 139%.

In 2009 heeft Progress een herstelplan ingediend bij DNB. Eind maart 2013 was er sprake van drie kwartaaleinden met herstel. Het herstelplan is daarmee per die datum beëindigd.

Dekkinggraad

De nominale dekkinggraad wordt berekend door het totale fondsvermogen te delen door de voorziening pensioenverplichtingen. De reële dekkinggraad wordt berekend door het fondsvermogen te delen door de reële voorziening pensioenverplichtingen. De reële voorziening pensioenverplichtingen wordt op dezelfde grondslagen vastgesteld als de nominale voorziening pensioenverplichtingen met dien verstande dat rekening wordt gehouden met toekomstige indexaties op basis van de verwachte prijsinflatie.

Nominale dekkinggraad	139%	133,0%
Reële dekkinggraad	106%	99,7%

Vanwege de bijzondere betekenis van een reële dekkinggraad van 100% in ons beleid (wel of geen inhaalindexatie), is de reële dekkinggraad per eind 2012 uitgedrukt in 1 decimaal achter de komma.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

10 Technische voorzieningen	2013	2012
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		
Voorziening pensioenverplichtingen	3.176.837	3.349.295
Voorziening pensioenverplichtingen herverzekerd	26.757	28.195
Totaal	3.203.594	3.377.490

Als de rente met 1%-punt stijgt, neemt de waarde van de pensioenverplichtingen met ongeveer 12% af.

Als de rente met 1%-punt daalt, neemt de waarde van de pensioenverplichtingen met ongeveer 14% toe.

De onvoorwaardelijke indexatie per 1 januari 2014 is gelijk aan de CAO-loonstijging over 2013. Eind 2013 hebben sociale partners nog geen akkoord bereikt over de CAO-loonstijging met terugwerkende kracht in 2013. De pensioenaanspraken van actieve deelnemers zijn daarom nog niet verhoogd. De rechten van actieve deelnemers in de Excedentenregeling zijn verhoogd met 7,28% per 1 januari 2014. Voor arbeidsongeschikte deelnemers is de voorziening pensioenverplichtingen gelijk aan de contante waarde van de bereikbare aanspraken. De voorziening pensioenverplichtingen voor de niet-actieve deelnemers (gewezen deelnemers met aanspraken op uitgesteld pensioen en gepensioneerden) is gelijk aan de contante waarde van de toegekende aanspraken op pensioen. Per 1 januari 2014 zijn de rechten van de pensioengerechtigden en slapers in de Basisregelingen verhoogd met 0,9%. De rechten van de pensioengerechtigden en slapers in de Excedentregeling van Pensioenreglement 2007 zijn per 1 januari 2014 verhoogd met 6,9%. In de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen is geen rekening gehouden met de in het pensioenreglement opgenomen voorwaardelijke indexaties na 1 januari 2014. Voor inactieve deelnemers is geen sprake van onvoorwaardelijke indexaties. Zie voor een verdere toelichting bijlage 2.

Voorziening pensioenverplichtingen naar soort deelnemer

Actieve deelnemers	644.450	703.440
Gewezen deelnemers	622.701	614.248
Pensioengerechtigden	1.931.960	2.055.440
Toekomstige arbeidsongeschiktheid	4.483	4.362
Totaal	3.203.594	3.377.490

Nadere onderbouwing van de mutatie in de voorziening pensioenverplichtingen: zie 19 (toelichting op staat van baten en lasten). De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 65 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 2,1% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het basisloon, vakantietoeslag en als vast te beschouwen uitkeringen onder aftrek van de franchise. De franchise wordt jaarlijks vastgesteld. Tevens bestaat er recht op nabestaanden- en wezenpensioen. Jaarlijks worden de opgebouwde aanspraken met de looninflatie geïndexeerd. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de pensioenregeling als een uitkeringsovereenkomst. Zie voor meer informatie bijlage 2.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's)

10 Technische voorzieningen (vervolg)

	Actieve Deelnemers	Gewezen Deelnemers	Pensioen- trekkenden
Mutaties 2013 alle categorieën in aantallen			
Stand per 1 januari	3.418	6.938	12.434
Nieuwe toetredingen	215	-	-
Herintredingen	-	-	-
Uittreding met premievrije aanspraken	(294)	294	-
Waardeoverdracht	-	(21)	-
Ingang pensioen	(37)	(293)	606
Overlijden	(6)	(31)	(669)
Afkoop	-	(13)	(22)
Andere oorzaken	(4)	(1)	(16)
Stand per 31 december	3.292	6.873	12.333

11 Overige schulden en overlopende passiva

	2013	2012
Beleggingen	680	743
Ontvangen onderpand rente-/inflatieswaps (collateral)	6.844	174.277
Ontvangen onderpand commodities (collateral)	-	1.106
Ontvangen onderpand valutatermijncontracten (collateral)	11.396	35.208
Belastingen	4.036	3.722
Unilever Nederland B.V.	1.925	-
Overige	4.160	4.067
	29.041	219.123

Alle overige schulden en overlopende passiva hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Progress voert de pensioenovereenkomsten, zoals Unilever die met haar werknemers heeft afgesloten, uit. Dit is vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst tussen Progress en Unilever. In deze uitvoeringsovereenkomst zijn onder meer vastgelegd de hoogte van de door Unilever verschuldigde premie en de voorwaarden waaronder overschotten terugbetaald worden aan Unilever.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Ultimo 2013 staat een bedrag van 50,5 miljoen euro uit als Private equity commitment.

Toelichting op staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

12 Directe beleggingsopbrengsten	2013	2012
Aandelen	15.283	12.694
Vastrentende waarden	30.620	29.364
Onroerend goed	11.807	10.232
Korte termijn belegde middelen	73	152
Totaal directe beleggingsopbrengsten	57.783	52.442

13 Indirecte beleggingsopbrengsten	2013	2012
Waardemutaties:		
Aandelen	310.108	283.679
Vastrentende waarden	(80.964)	155.533
Onroerend goed	(8.784)	517
Derivaten		
Interest- en inflatieswaps	(290.211)	185.519
Valutatermijncontracten	108.347	35.270
Commodities	(78)	(9.475)
Futures	(9.598)	2.119
Korte termijn belegde middelen	164	1.070
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	28.984	654.232

14 Directe kosten van vermogensbeheer	2013	2012
Aandelen	(2.348)	(2.736)
Vastrentende waarden	(3.220)	(2.319)
Onroerend goed	(493)	(453)
Derivaten	(269)	(290)
Korte termijn belegde middelen	(375)	(596)
Totaal directe kosten vermogensbeheer	(6.705)	(6.394)

Totaal beleggingsopbrengsten voor risico v.h. pensioenfonds	80.062	700.280
---	--------	---------

Toelichting op staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

15 Premiebijdragen	2013	2012
Werkgeverspremies	40.709	39.629
Deelnemersbijdragen	1.068	1.123
Subtotaal	41.777	40.752
Premies aanvullende Anw-verzekering	352	383
Premies vrijwillige AOW-verzekering	(44)	(46)
Fonds Voorheffing Pensioenverzekering	354	773
Totaal premiebijdragen	42.439	41.862
Premie in miljoenen euro's		
Totale kostendeekkende premie	48,3	62,6
FTK toetsingspremie	23,4	30,6
Totale gedempte premie	41,7	40,7
Totale feitelijke premie	42,4	41,9

De kostendeekkende premie geeft de waarde van de pensioenaangroei in 2013 weer en de daarbij behorende solvabiliteitsmarge van 23% (2012: 25%). Deze premie is vastgesteld op basis van de primo 2013 geldende rentetermijnstructuur gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

16 Overige baten	2013	2012
Interest	32	37
Overige	167	293
	199	330

Toelichting op staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

17 Pensioenuitkeringen	2013	2012		
Ouderdompensioen	(117.950)	(120.518)		
Partnerpensioen	(39.066)	(37.874)		
Wezenpensioen	(202)	(215)		
Anw-verzekering	(625)	(643)		
Arbeidsongeschiktheid	(823)	(870)		
	<hr/>	<hr/>		
Totaal pensioenuitkeringen (bruto)	(158.666)	(160.120)		
Opbrengsten uit hoofde van herverzekeringen:				
Ouderdompensioen	2.218	2.354		
Partnerpensioen	422	406		
	<hr/>	<hr/>		
	2.640	2.760		
	<hr/>	<hr/>		
Totaal pensioenuitkeringen (netto)	(156.026)	(157.360)		
Mutaties pensioengerechtigden in aantallen	Ouderdoms-	Partner-	Overige	
	pensioen	pensioen		
Stand per 1 januari	8.154	4.203	77	
Ingang pensioen	330	265	11	
Overlijden	(377)	(292)	-	
Afkoop	(13)	(6)	(3)	
Andere oorzaken	-	(1)	(15)	
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	
Stand per 31 december	8.094	4.169	70	

Toelichting op staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

18 Kosten t.b.v. uitvoering pensioenregeling	2013	2012
Salarissen en sociale lasten	2.033	2.217
Automatiseringskosten	794	627
Aandeel in de kosten dienstafdelingen Unilever Nederland	659	747
Kosten huisvesting	195	190
Adviseurskosten	406	234
Accountantskosten ¹	114	134
Reis- en verblijfkosten	72	89
Overige kosten	398	396
Apparaatkosten Progress t.b.v. vermogensbeheer	(1.309)	(1.481)
Totaal	3.362	3.153
Accountantskosten		
Controle van de jaarrekening	102	128
Andere controlewerkzaamheden	12	6
Totaal	114	134

¹ Accountantskosten in verband met de controle van de jaarrekening, DNB jaarstaten, deelnemersgegevens en rekening Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering (FVP).

Toelichting op staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

19 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

	2013	2012
Stand per 1 januari	3.377.490	3.162.733
Benodigde rente	11.568	47.448
Uitkeringen (bruto)	(158.666)	(160.120)
Afkopen	-	(3.922)
Verhoging opgebouwde aanspraken actieven	-	11.903
Indexatie excedentpensioen actieven	260	2.260
Verhoging aanspraken inactieven	22.551	46.901
Pensioenopbouw en risico-opslagen	38.609	39.028
Resultaat op technische grondslagen	(3.113)	(8.036)
Waardeoverdrachten	3.309	2.652
Vrijval voor kosten	(3.178)	(3.217)
Overige oorzaken	(346)	(165)
Wijziging rentetermijnstructuur	(84.890)	212.990
Vermeerdering voorziening pensioenverplichtingen door bijzondere oorzaken		
Reservering voor overgang nieuwe overlevingstafels	-	27.035
Stand per 31 december	3.203.594	3.377.490
Totaal mutatie ten opzichte van voorgaand jaar	173.896	(214.757)

Toelichting op staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

19 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds (vervolg)

Benodigde rente

De benodigde rente is gelijk aan de eerstejaars rente van de door DNB gepubliceerde rentecurve. De benodigde rente wordt berekend over de beginstand van de voorziening pensioenverplichtingen en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Uitkeringen (bruto) en afkopen

De vrijval aan bruto uitkeringen en de afkopen van pensioenen, die in het boekjaar hebben plaatsgevonden zijn opgenomen in deze posten.

Indexering en overige toeslagen

Er wordt geen rekening gehouden met (toekomstige) indexering. Indexaties per 1 januari worden bij voorkeur al in het voorgaande boekjaar meegenomen

Pensioenopbouw en risico-opslagen

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben. Ook zijn hierin de risicopremies voor overlijden en invaliditeit opgenomen.

Resultaat op technische grondslagen

Bij de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen worden rekening gehouden met verwachtingen voor onder andere sterfte en invaliditeit. Het verschil tussen deze verwachtingen en de realisatie is opgenomen in het resultaat op technische grondslagen.

Waardeoverdrachten

De waarde van overgenomen en overgedragen pensioenverplichtingen worden bepaald op basis van de door de Pensioenfederatie gepubliceerde grondslagen voor individuele waardeoverdrachten.

Vrijval van kosten

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de vrijval van kosten die in de voorziening pensioenverplichtingen worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten van het verslagjaar.

Overige oorzaken

De mutatie als gevolg van overige oorzaken betreft de overige mutaties en administratieve correcties

Wijziging rentetermijnstructuur

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de Ultimate Forward Rate (UFR). Het effect van de verandering van de rente wordt verantwoord onder wijziging rentetermijnstructuur.

Toelichting op staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

20 Saldo overdrachten van rechten	2013	2012
Individuele overgenomen waardeoverdrachten	4.437	5.219
Individuele overgedragen waardeoverdrachten	(1.321)	(4.243)
	<u>3.116</u>	<u>976</u>
Mutatie VPV individuele overgenomen waardeoverdrachten	4.393	5.409
Mutatie VPV individuele overgedragen waardeoverdrachten	(1.084)	(2.757)
	<u>3.309</u>	<u>2.652</u>

21 Overige lasten	2013	2012
Interest (op uitgaande waardeoverdrachten)	(12)	(20)
Overige	(429)	(1.873)
Totaal	<u>(441)</u>	<u>(1.893)</u>

Algemene opmerkingen	2013	2012
Omzet		
Premiebijdragen	42.439	41.862
Directe beleggingsopbrengsten	57.783	52.442
	<u>100.222</u>	<u>94.304</u>

Progress heeft geen personeel in dienst en daarom betalen we geen salarissen en sociale lasten. De werkzaamheden worden uitgevoerd door medewerkers in dienst van Unilever Nederland Holding B.V. en deze zijn gedetacheerd bij Progress. De totale bezoldiging betaald aan de gepensioneerde leden van de Raad van Bestuur vanwege hun bestuurslidmaatschap bij Progress bedraagt 12.000 euro (2012: 10.500 euro).

Rotterdam, 22 april 2014

Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland "Progress"
Raad van Bestuur

R. Clement
L.J. van Dongen
P. de Lang (plv. voorzitter)
M.G. Roovers

M.J.F. Rots
C.J. Stolk (voorzitter)
J.J. Tabak
G. de Zoeten

OVERIGE GEGEVENS

2013

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland 'Progress' te Rotterdam is aan Aon Consulting Nederland cv de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2013.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een toereikende solvabiliteit. Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland 'Progress' is naar mijn mening goed. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen toereikend zijn,

Rotterdam, 22 april 2014

Drs. A.G.M. den Hartogh, AAG

verbonden aan Aon Consulting Nederland cv

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Bestuur van Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland 'Progress'

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2013 van Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland 'Progress' te Rotterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013 en de staat van baten en lasten over 2013 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het stichtingskapitaal en de reserves en het saldo van baten en lasten getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant - (vervolg)

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het stichtingskapitaal en de reserves van Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland 'Progress' per 31 december 2013 en van het saldo van baten en lasten over 2013 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amsterdam, 22 april 2014

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door: drs. H.C. van der Rijst RA

Verslag Raad van Toezicht

Voor 2013 heeft de Raad van Bestuur (RvB) de Raad van Toezicht (RvT) geen onderwerpen meegegeven waaraan de RvT in het bijzonder aandacht zou moeten besteden. De RvT heeft dan ook een reguliere algemene toezichtronde gehouden. Daarnaast heeft de RvT naar de follow-up van zijn aanbevelingen 2012 gekeken en een aantal observaties met de RvB gedeeld.

In het verslagjaar heeft de RvB ter implementatie van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen een keuze gemaakt uit de verschillende besturingsmodellen die die wet introduceert. De RvB heeft er voor gekozen om voorshands door te gaan met het paritaire model met separaat intern toezicht. Voor die laatste functie geeft de RvB de voorkeur aan (jaarlijkse) visitatie boven een RvT. De RvT kan met deze keus leven, al was het maar omdat het de bestaande situatie formaliseert. De huidige RvT is immers feitelijk altijd als een (vaste) visitatiecommissie blijven werken. Wel vindt de RvT dat een fonds met de statuur en ambitie van Progress eigenlijk een volwaardige RvT zou moeten willen hebben.

Om zijn beeld van de situatie bij Progress te actualiseren heeft de RvT gedurende het jaar via zijn (autonome) toegang tot het bestuurdersportal "real time" kunnen meelesen met de stukken voor de RvB. Zoals gebruikelijk heeft de RvB ook dit jaar weer een notitie opgesteld waarin de RvB stand van zaken aangeeft met betrekking tot de opvolging van de aanbevelingen van de RvT over 2012.

De RvT heeft ter voorbereiding op zijn rapportage 2013 gesprekken gevoerd met de leden van de RvB, en met de Algemeen Directeur, de Directeur Pensioenen, de Directeur Finance & Risk en de Algemeen Secretaris (tevens Compliance Officer) van Progress. De RvT heeft verder een gesprek gevoerd met de accountant van het fonds, met (een delegatie uit) het Progress Advisory Committee en met de Algemeen Directeur en de Directeur Beleggingen van Uninvest Company. De RvT heeft ook gesprekken gevoerd met (delegaties uit) de Deelnemersraad en het Verantwoordingsorgaan.

De RvT heeft begin 2014 een conceptrapportage uitgebracht [die op 25 maart 2014 met de RvB is besproken. Daarna heeft de RvT zijn definitieve rapport over 2013 uitgebracht.]

De RvT is ook dit jaar van mening dat Progress een bovengemiddeld goed geleid fonds is dat de verschillende betrokken belangen op evenwichtige wijze behartigt en op een verantwoorde manier omgaat met de risico's op de langere termijn.

De RvT waarschuwt voor de almaar stijgende werkdruk van de leden van de RvB. Dat speelt naar de mening van de RvT temeer in het licht van de op handen zijnde wijziging van de pensioenregeling die het karakter van het fonds zal veranderen. Tevens heeft de RvT in dat verband aandachtspunten gemarkeerd ten aanzien van de uitvoering van de oude en de nieuwe pensioenregeling. De RvT heeft verder een aantal observaties inzake de complexiteit van Progress met de RvB gedeeld. Tenslotte heeft de RvT enkele suggesties gedaan inzake de verdere ontwikkeling van het ESG-beleid en het beheer van het Risk Control Framework.

Rotterdam, 25 maart 2014

H. Kapteijn
A.H.A. Hoevenaars
J.P.W. Klopper

Verlag Verantwoordingsorgaan

Verlag Verantwoordingsorgaan

De Raad van Bestuur dient verantwoording af te leggen aan het Verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd alsmede over de naleving van de principes voor goed pensioenfondsbestuur. Het Verantwoordingsorgaan heeft de taak om hier een oordeel over te geven.

Hier toe heeft de Raad van Bestuur aan het Verantwoordingsorgaan het jaarverslag 2013 in concept, de jaarrekening, het communicatieactieplan 2014 en de rapportage van de Raad van Toezicht doen toekomen. De Raad van Bestuur heeft voorts in een gezamenlijke bijeenkomst met het Verantwoordingsorgaan op 22 april 2014 het uitgevoerde beleid toegelicht. Vragen met betrekking tot de verstrekte stukken en de toelichting zijn ter vergadering beantwoord. Hiervan wordt verslag gedaan in de notulen van deze vergadering.

Gezien de inhoud van de verstrekte documenten, de ter vergadering gegeven toelichting en de verkregen antwoorden op aanvullende vragen is het Verantwoordingsorgaan van oordeel dat de Raad van Bestuur in 2013 de aan haar toebedeelde taken naar behoren heeft uitgevoerd en daarbij een evenwichtig beleid heeft gevoerd. Het Verantwoordingsorgaan is voorts van oordeel dat de Raad van Bestuur de principes voor goed pensioenfondsbestuur correct naleeft.

Bestemming resultaat 2013

Het resultaat over 2013, totaal 138.445.000 euro is ten gunste gebracht van de overig reserves.

Gebeurtenissen na balansdatum

De Raad van Bestuur heeft begin januari 2014 op basis van het indexatiebeleid besloten om de gemiste indexatie van 2,53% uit 2009 in te halen. Door het toekennen van de inhaalindexatie stijgt de nominale voorziening met 64.220 euro naar 3.267.814 euro. Hierdoor daalt de nominale dekkingsgraad naar 136% en de reële dekkingsgraad naar 104%.

Verklaring van een aantal begrippen

Anticyclisch beleggingsbeleid

Een anticyclisch beleggingsbeleid duidt op een beleggingsstrategie die meer risicovol belegt naarmate risicodragende beleggingen (bijvoorbeeld aandelen) in waarde dalen en die minder risicovol belegt als deze beleggingen in waarde zijn toegenomen.

Benchmark

Objectieve maatstaf, bijvoorbeeld een beursindex, waarmee portefeuilles en behaalde rendementen kunnen worden vergeleken.

Collateral

Zekerheidsstelling ten behoeve van de beperking van het tegenpartijrisico bij het gebruik van derivaten, commodities en securities lending.

Dekkingsgraad - nominaal

De nominale dekkingsgraad is een maatstaf voor de financiële positie van pensioenfondsen en dient als graadmeter voor de mate van zekerheid dat de toegezegde pensioenen kunnen worden uitbetaald. In de jaarrekening is de dekkingsgraad berekend als het fondsvermogen gedeeld door de voorziening pensioenverplichtingen.

Dekkingsgraad - reëel

De reële dekkingsgraad wordt berekend door het fondsvermogen te delen door de reële voorziening pensioenverplichtingen.

Duration

Hiermee wordt de koersgevoeligheid van de waarde van een vermogenstitel of de voorziening pensioenverplichtingen voor veranderingen in de rente aangegeven.

Dynamisch beleggingsbeleid

De term dynamisch duidt op een beleggingsbeleid dat variabel is. Afhankelijk van de reële dekkingsgraad voert Progress een bepaald beleggingsbeleid. Hierbij is gekozen voor een anti-cyclisch beleggingsbeleid, waarbij op hogere dekkingsgraden een relatief laag risico wordt gelopen en op lage dekkingsgraad een relatief hoog risico geldt.

Verklaring van een aantal begrippen

(vervolg)

Feitelijke premie

De feitelijke premie is de premie die Progress in enig jaar ontvangt. Een deel van deze premie komt voor rekening van werkgevers en een deel voor rekening van werknemers.

Fondsvermogen

De totale activa verminderd met de kortlopende schulden.

Inflatieswap

Een inflatie swap is een contract waarbij twee partijen afspreken over een bepaalde onderliggende waarde een vaste inflatie tegen een variabele inflatie uit te wisselen. Progress zal voornamelijk geïnteresseerd zijn in het ontvangen van een variabele inflatie, die als tegenwicht voor de uit te betalen variabele inflatie in het pensioencontract kan worden gebruikt. Hiertegenover moet een vaste inflatie (de zogenaamde break-even-inflatie) worden vergoed aan een tegenpartij.

Kostendeekkende premie

In het FTK is de definitie opgenomen van de kostendeekkende premie. Deze bestaat uit de benodigde premie voor de financiering van de pensioenaangroei in het boekjaar, inclusief de benodigde opslagen. De kostendeekkende premie is opgenomen op marktwaarde.

Reële Surplus at Risk

Deze maatstaf geeft aan met welk bedrag het reële surplus tenminste zou kunnen afnemen, gegeven een bepaalde kans (bijvoorbeeld 2,5%) en horizon (bijvoorbeeld een jaar).

Renteswap

Een rente swap is een contract waarbij twee partijen afspreken over een bepaalde onderliggende waarde de rente uit te wisselen, waarbij bijvoorbeeld een partij de korte rente betaalt in ruil voor het ontvangen van de lange rente. De andere partij ontvangt de korte rente en betaalt de lange rente.

Rente- en inflatiematching

Dit behelst het gebruik van derivaten met als doel de dekkingsgraad van het pensioenfonds ongevoelig te maken voor schommelingen in de toekomstige nominale rente- en inflatieniveaus.

Voorziening Pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen is de contante waarde van de tot de balansdatum aan de diensttijd toe te rekenen bereikbare pensioenaanspraken.

Ontwikkeling van de kerncijfers gedurende de laatste 10 jaar

(bedragen in duizenden euro's)

	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Aantallen deelnemers										
Deelnemers voor wie wordt bijgedragen	3.292	3.418	3.446	3.532	3.621	3.921	4.535	4.772	4.971	5.404
Deelnemers met premievrije aanspraken	6.873	6.938	8.033	8.259	8.512	8.605	8.471	8.553	8.839	8.833
Pensioengerechtigden	12.333	12.434	12.459	12.446	12.480	12.428	12.383	12.359	12.203	12.055
Totaal	22.498	22.790	23.938	24.237	24.613	24.954	25.389	25.684	26.013	26.292
Vermogenspositie ¹										
Fondsvermogen	4.455	4.490	3.909	3.564	3.241	2.776	3.968	3.993	3.774	3.265
Voorziening pensioenverplichtingen	3.204	3.378	3.163	2.833	2.719	2.762	2.402	2.555	2.483	2.389
Dekkingsgraad (nominaal)	139%	133%	124%	126%	119%	101%	165%	156%	152%	137%
Dekkingsgraad (reeël)	106%	99,7%	90%	98%	92%	75%	131%	122%	-	-
Premiebijdragen										
Feitelijke premie	42,4	41,9	43,2	66,9	42,6	2,5	1,1	41,3	46,6	45,6
Waarvan deelnemersbijdrage	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	0,9	1,0	0,4	0,5	0,5
Kostendeckende premie (FTK)	48,3	62,6	57,8	42,2	36,7	44,5	65,6	-	-	-
Beleggingsopbrengsten	80	700	462	420	589	(1,026)	138	348	610	262
Pensioenuitkeringen	(156)	(157)	(158)	(159)	(160)	(161)	(160)	(156)	(150)	(147)
Beleggingen										
Aandelen	1.661	1.988	1.712	1.763	1.717	1.319	2.152	2.488	2.310	1.985
Vastrentende waarden	2.302	1.694	1.631	1.138	1.129	807	1.151	900	850	672
Onroerend goed	349	331	221	231	239	580	587	551	553	548
Derivaten	(124)	212	210	21	30	22	11	1	-	1
Overige beleggingen	266	436	399	417	248	57	45	24	31	28
Totaal	4.454	4.671	4.173	3.570	3.363	2.785	3.946	3.964	3.744	3.234
Rendementen (1 jaar) (in procenten)										
Aandelen	24,1%	19,8%	(11,3%)	16,3%	37,3%	(42,2)	1,7	12,7	30,2	9,8
Vastrentende waarden	(1,5%)	12,4%	6,7%	8,0%	22,2%	(4,4)	2,0	0,5	4,6	6,5
Onroerend goed	3,9%	5,5%	2,1%	3,2%	(18,8%)	1,2	12,1	11,5	8,2	8,0
Totaal (inclusief derivaten en overige beleggingen)	1,9%	18,1%	13,3%	12,7%	22,4%	(26,5)	3,7	9,6	19,4	8,7

¹ Waardering volgens FTK, jaren 2005 en terug zijn gebaseerd op de oude grondslagen.

BIJLAGEN 2013

Bijlage 1

Personalia per 31 december 2013

Raad van Bestuur

R. Clement
L.J. van Dongen
P. de Lang (*plv. voorzitter*)
M.G. Roovers
Mevrouw M.J.F. Rots
C.J. Stolk (*voorzitter*)
J.J. Tabak
G. de Zoeten

Bestuurssecretaris

A. den Ouden

Directie

R.J.J. Kragten
(*algemeen directeur*)
Mevrouw A.C.A. Lemsom-Mosselman
(*directeur pensioenen*)
M.W.A. Kaal
(*directeur Finance & Risk*)

Algemene procuratiehouders

J.G. Kerkhof
(*algemeen secretaris*)

Progress Advisory Committee (PAC)

M.R. Andringa
J.M.G. Frijns
P.J. Zegger

Actuaris

Aon Hewitt

Accountant

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.

Raad van Toezicht

A.H.A. Hoevenaars
Mevrouw J.H.N. Kapteijn
J.Ph.W. Klopper

Verantwoordingsorgaan

A.P.R. van Boven (*W*)
Mevrouw E. Christ (*G*)
J.H.M. Dröge (*U*)
L.C.M. Gloudemans (*W*)
H. Post (*U*)
W.A.M. Wehmeyer (*G*)

Deelnemersraad

J.H. Boelsen (*G*)
A.P.R. van Boven (*W*)
Mevrouw E. Christ (*G*)
C.M. Elshout (*G*)
L.C.M. Gloudemans (*W*)
W.Th.M. de Groot (*G*)
J. Heidema (*G*)
J.L.W. de Jong (*G*)
T. Kalshoven (*W*)
L.G.A. Kisters (*G*)
P.M. van Klink (*W*)
J. Lakeman (*G*)
J. Nieuwenhuis (*G*)
Mevrouw G.M. Ruben (*G*)
M.G.M. Rutten (*G*)
G. Tuinenburg (*W*)
R. Velds (*G*)
A.G.A. de Vreede (*G*)
W.A.M. Wehmeyer (*G*)
J.P. van 't Wout (*G*)

(*G*) = Gepensioneerdenleden

(*U*) = Unilever

(*W*) = Werknemersleden

Bijlage 2

Hoofdpijnen Progress Pensioen

Hoofdpijnen Pensioenreglement 2007

Het Pensioenreglement 2007 - gebaseerd op het middelloonsysteem - is op 31 december 2006 van kracht geworden. Deze pensioenregeling verzekert alle medewerkers van Unilever Nederland die geboren zijn vanaf 1950 van een ouderdomspensioen, partnerpensioen, wezenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen. Medewerkers betalen in 2012 een premie van een 0,5% over de pensioengrondslag tot een salaris van 65.604 euro; voor het salarisgedeelte boven deze grens is de premie 3%.

Ouderdomspensioen

De deelnemer bouwt vanaf indiensttreding tot pensionering jaarlijks 2,1% op van zijn pensioengrondslag in dat jaar. De pensioengrondslag is het all-in jaarsalaris verminderd met de franchise van momenteel 13.469 euro per jaar. Deze pensioenopbouw gaat uit van pensioenleeftijd 65. Tot en met 2012 wordt de pensioenopbouw jaarlijks per 1 januari onvoorwaardelijk verhoogd behoudens de pensioenopbouw boven 75.201 euro. In 2013 bespreken sociale partners of deze onvoorwaardelijke indexatie gehandhaafd blijft. Zie verder het gedeelte over indexatie voor de actieve deelnemers.

Partnerpensioen en wezenpensioen

Het partnerpensioen is op kapitaalbasis verzekerd en bedraagt 70% van het ouderdomspensioen. Het wezenpensioen bedraagt per kind 20% van het partnerpensioen en is in totaal maximaal gelijk aan het partnerpensioen. Deelnemers kunnen een eventueel Anw-hiaat bij Progress verzekeren in de vorm van Aanvullend Anw-pensioen.

Arbeidsongeschiktheidsvoorzieningen

Het arbeidsongeschiktheidspensioen bedraagt 65% van het salaris boven een drempel van 51.702 euro per jaar. Dit pensioen gaat in op het moment dat er recht is op een WIA-uitkering. Gedurende dit recht wordt ook de pensioenopbouw premievrij voortgezet.

Keuzes bij pensionering

De deelnemer kan tegen een volledige actuariële korting eerder met pensioen dan leeftijd 65. Daarbij kan door inlevering van ouderdomspensioen een overbruggingspensioen tot leeftijd 65 worden ingekocht als compensatie voor het ontbreken van de AOW. Daarnaast kan de deelnemer bij pensionering ervoor kiezen de verhouding tussen het ouderdomspensioen en het partnerpensioen te wijzigen. En hij heeft de mogelijkheid eerst een periode meer pensioen te ontvangen en daarna minder. Andersom is ook mogelijk.

Indexatie voor de actieve deelnemers

Voor de indexatie van de opgebouwde pensioenaanspraken van medewerkers maken wij onderscheid tussen het pensioen dat is opgebouwd over het salaris tot momenteel 75.201 euro (Basispensioen) en het opgebouwde pensioen boven dat salaris (Excedentpensioen). Het tot 2007 bij Progress opgebouwde pensioen - in de eindloonregeling - valt helemaal onder het Basispensioen.

Bijlage 2

Hoofdpijnen Progress Pensioen (vervolg)

Indexatie Basispensioen

Gedurende de deelname aan de pensioenregeling verhoogt Progress ieder jaar op 1 januari het opgebouwde Basispensioen met de CAO-loonontwikkeling bij Unilever. Deze loonindexatie is tot en met 1 januari 2012 onvoorwaardelijk, dus niet afhankelijk van de financiële positie van Progress. Voor de periode daarna moet Unilever nog nieuwe afspraken maken met de vakorganisaties.

Indexatie Excedentpensioen

Ook voor dit deel wordt gedurende de deelname aan de pensioenregeling gestreefd naar een verhoging op basis van de stijging van de CAO-lonen. Maar het beleggingsresultaat van Progress over de laatste vijf jaar bepaalt of dit kan worden nagekomen óf dat de indexatie over dit Excedentpensioen lager wordt dan de CAO-loonstijging.

Vanwege het negatieve beleggingsresultaat van -26,5% over 2008 kon Progress vanaf 1 januari 2009 het Excedentpensioen niet indexeren. Een niet-toegekende verhoging van het Excedentpensioen kan in één van de volgende 4 jaren worden ingehaald. De niet-toegekende verhoging van 1 januari 2009 is niet meer in te halen; dit geldt wel voor die van 1 januari 2011, 2012 en 2013 (op 1 januari 2010 is er geen verhoging omdat er in 2009 geen CAO-verhoging plaatsvond). Voor een toekenning (van een deel) van deze indexaties moeten de beleggingsresultaten over de laatste 5 jaar voldoende zijn. De kans hierop neemt toe doordat het zeer negatieve beleggingsresultaat over 2008 van minus 26% komend jaar uit de 5-jaarsperiode wegvalt.

Indexatie voor de gepensioneerden

De indexatie van de ingegane pensioenen vindt plaats op basis van de afgeleide Consumentenprijsindex, mits de financiële positie van het fonds dit toelaat. In afwijking hiervan wordt bij het vanaf 2007 opgebouwde pensioen over het salaris vanaf 75.201 euro rekening gehouden met de behaalde beleggingsresultaten van Progress in de afgelopen vijf jaar. De indexatie komt hierbij niet hoger uit dan de afgeleide Consumentenprijsindex, maar kan wel lager uitvallen. Een lagere indexatie kan, net als voor de opbouw van de actieve deelnemers, binnen vijf jaar worden ingehaald als de beleggingsresultaten van Progress het toelaten.

Overgangsmaatregelen

Uitgangspunt bij de totstandkoming van deze regeling was dat de deelnemers - op het moment van overgang van de oude naar de nieuwe regeling - op 60-jarige leeftijd hetzelfde pensioenniveau behielden. Daarom hebben de bestaande medewerkers die per 31 december 2006 zijn overgegaan naar de nieuwe regeling éénmalig extra pensioen over het verleden toegekend gekregen.

Tevens vindt er voor sommige van deze medewerkers vanaf 2007 extra pensioenopbouw plaats als genoemd uitgangspunt niet haalbaar is gebleken. Deze extra opbouw bedraagt - als gevolg van fiscale wetgeving - maximaal 0,15% per jaar van de pensioengrondslag van ultimo 2006

Bijlage 3

Strategische benchmarkbeschrijving - ultimo 2013

Asset Categorie	Benchmark
Beursgenoteerde aandelen	Customized aandelen benchmark
Vastrentende waarden	Customized vastrentende waarden benchmark
Onroerend goed	Portefeullierendement is benchmarkrendement
Private equity	Portefeullierendement is benchmarkrendement
Commodities	S&P GSCI Official close Index Total Return Hedged

Beursgenoteerde Aandelen	
Large Caps (Market Cap based)	
Continentaal Europa	MSCI Europe ex UK Total Return Net Dividends Reinvested
Verenigd Koninkrijk	FTSE UK Series All-Share Total Return Gross Dividends Reinvested
Verenigde Staten	Russel 1000 Total Return Gross Dividends Reinvested
Pacific Rim	MSCI Pacific Total Return Net Dividends Reinvested
Emerging Markets	MSCI Emerging Markets Total Return Net Dividends Reinvested
Small Caps (Market Cap based)	
Europa	HSBC Smaller Caps Total Return Net Dividends Reinvested
Verenigde Staten	Russel 2000 Value Total Return Gross Dividends Reinvested
Alternative equities (Risk based)	
Low volatility equities	MSCI World Minimum Volatility Daily Net Total Return hedged
Equal Risk Weighted equities	Portefeullierendement is benchmarkrendement hedged
Maximum Diversifications equities	Portefeullierendement is benchmarkrendement hedged

Vastrentende Waarden	
Europese Staatsobligaties	BarCap Government Bonds Total Return Index (Customised Progress)
European Inflation Linked Government bonds	BarCap Inflation Linked Government Bonds Total Return Index (Customised Progress)
Euro Credits	IBOXX Euro Non Sovereign Total Return Index
High Yield Bonds	BoA Merrill Lynch Global High Yield constrained index
Emerging Markets	50% JP Morgan EMBI Diversified Hedged + 50% JP Morgan GBI-EM Global Diversified Composite

Onroerend Goed	
Indirect onroerend goed	Portefeullierendement is benchmarkrendement hedged

Colofon

een uitgave van
Stichting Pensioenfonds Unilever Nederland 'Progress'

Bezoekadres
Unilever deBrug, Nassaukade 5
3071 JL Rotterdam

Postadres
Postbus 2071
3000 CB Rotterdam

Telefoon: 010-4394937

Fax: 010-4394474

E-mail:
Pensioen-Info.Progress@unilever.com

Internet
www.unilever.nl/progress

foto's
www.hollandinbeeld.nl

